

Spm. nr. S 819

Til undervisningsministeren (18/12 95) af:

Pia Kjærsgaard (DF):

»Kan ministeren oplyse, om undervisningen i de muslimske skoler, hvor bl.a. Koranen spiller en stor rolle, er i overensstemmelse med det nutidige danske kvindesyn?«

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 30:

Forespørgsel til miljø- og energiministerens om regeringens strategi for forsyningsselskabernes udviklingl.

Af Bent Hindrup Andersen (EL) m.fl.
(Forespørgslen anmeldt 14/12 95).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Forhandling om redegørelse nr. R 5: Erhvervsministerens erhvervspolitiske redegørelse 1995 af 28. november 1995.

(Redegørelsen anmeldt 28/11 95. Redegørelsen givet 28/11 95. Beslutning om forhandling 28/11 95).

Forhandling

Lissa Mathiasen (S):

Erhvervsredegørelsen kommer også i år emnemæssigt meget vidt omkring, men i modsætning til de to tidligere redegørelser, hvor regeringens strategi blev fremlagt og understøttet af analyser og ikke mindst af mange nye forslag, har årets redegørelse kun mindre justeringer af kursen og begrænset med nye forslag. Til gengæld sættes der fokus på innovation, forskning og teknologisk service.

Jeg vil godt allerede her for ikke at skabe misforståelser eller give anledning til tvivl udtrykke

vores fulde støtte til, at der kun er tilføjet mindre korrektioner samt en begrænset mængde nye initiativer. Det afspejler ikke, som nogle måske kunne fristes til at udlægge det, en afmatning i de erhvervspolitiske ambitioner – tværtimod. Årsagen er, at der allerede er sat mange skibe i søen, og det er endnu for tidligt at vurdere resultaterne eller lave større korrektioner.

Jeg synes, erhvervsredegørelsen giver et godt rids af, hvad den politiske opgave egentlig er. Man opregner muligheder for at fjerne barrierer for omstilling og det nødvendige i at skabe udviklingsorienterede miljøer og inspirere til bæredygtig efterspørgsel. Man peger på det vigtige i at fastholde en stabil valutakurspolitik og dermed være med til også på det her område at sikre konkurrenceudviklingen, at understøtte finansieringsmulighederne og at lægge vægt på i stadig større omfang at udbygge samarbejdet mellem den offentlige og den private sektor.

For Socialdemokratiet indgår erhvervspolitikken som en væsentlig brik i forsøget på at skabe en sund økonomisk basis for velfærds-samfundet. Erhvervspolitikken skal sikre et godt erhvervs-klima med mulighed for at udvikle gode, kvalificerende job, at styrke eksporten og at sikre miljøet.

Vi har i Danmark gode muligheder for at klare os i konkurrencen, men det kræver, at vi fortsætter med at udvikle os. Vi kan ikke, som det også i tidligere erhvervsredegørelser har været slået fast, konkurrere på lave lønninger, men det behøver vi heller ikke. Vi skal forfølge en strategi, hvor der sættes på kvalitet og viden. Det stiller en række krav til erhvervspolitikken, men vi sikres ikke alene af den. Tværtimod er det en selvstændig opgave at sikre den bedst mulige sammenhæng til bl.a. arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitikken.

Redegørelsen fastholder styrelsen af de generelle rammevilkår som det vigtigste mål. Det er glædeligt, synes vi, at det er lykkedes at sammenlægge de mange uoverskuelige tilskudsordninger, som dukkede op igennem 1980'erne. Men det er klart, at der fortsat er behov for prioritering i erhvervspolitikken.

Vi er også enige, når man i redegørelsen peger på brug af målrettede initiativer, der kan styrke udviklingen af særlige kompetencer på områder, hvor dansk erhvervs-liv har specialiseret sig, eller hvor der i øvrigt tegner sig særlige muligheder.

Vi finder det rigtigt at få sat fokus på samspillet mellem innovation, forskning og teknologisk

service, og derfor kan man sætte spørgsmålstegn ved, om der ikke fortsat vil være behov for udviklingsprogrammer, der involverer videncentre og virksomheder i et tæt samarbejde.

Virksomheder med videnbaseret produktion konkurrerer ikke alene på omkostninger; de konkurrerer i stigende grad på særlige kompetencer, f.eks. inden for design og innovation.

Virksomhederne må blive ved med at udvikle serviceydelser og produkter i særklasse, hvis de skal kunne tage en pris, der kan betale for velfærdssamfundet, og udviklingen skal gå stadig hurtigere for at holde trit med dygtige virksomheder i udlandet. Innovation bliver her et meget væsentligt nøgleord.

Det er derfor vigtigt, at vi fortsætter bestræbelserne på at udvikle hele det offentlige viden-system. Virksomhederne skal aldrig være i tvivl om, at kvaliteten er i orden, og at den forskning, rådgivning og undervisning, der bliver udbudt, er noget, de kan bruge til at udvikle deres produkter.

Men jeg synes heller ikke, der skal herske tvivl om, at vi betragter det som altafgørende, at virksomhederne selv er parat til at gå i front. Her tænker jeg også på sikring af de nødvendige kvalifikationer til medarbejderne. Arbejdsgiverne må i høj grad i det kommende år medvirke til at foretage en langsigtet personaleplanlægning, for når virksomhederne begynder at stjæle nøglemedarbejdere fra hinanden, er det jo netop, fordi arbejdsgiverne ikke godt nok har sikret det tilstrækkelige antal medarbejdere med de fornødne kvalifikationer, og så vil der uundgåeligt opstå flaskehalse i opgangstider. Derfor har man fra arbejdsgiverside et hovedansvar for at uddanne og vedligeholde arbejdsstyrkens kvalifikationer.

Tilsvarende håber vi også, at virksomhederne vil være opmærksomme på løbende at sikre, at unge kommer ind og får stillet de lærepladser til rådighed, der er behov for.

Men jeg synes også, det er væsentligt at pointere, at erhvervspolitikken ikke alene handler om at skabe størst mulig vækst og beskæftigelse. Det er i høj grad vigtigt at diskutere, hvilken vækst, hvilke job vi ønsker i fremtiden, ligesom erhvervspolitikken skal udformes under hensyn til miljøet. Vi ved af erfaring, at der ligger et stort eksportpotentiale i, at danske virksomheder går forrest i denne omstillingsproces.

Det bør også nævnes her, at der i den erhvervspolitiske strategi nu er udpeget fire særlige indsatsområder: ressourceområderne,

nye og små vækstorienterede virksomheder, koncerner og beskæftigelse for kortuddannede.

Der er jo desværre knap tid til rådighed ved en debat som denne, og jeg skal derfor lade være med at gå i enkeltheder omkring de punkter. Jeg skal heller ikke her bruge tiden på at opregne og reklamere for de mange initiativer, der allerede er gennemført. Men jeg vil til gengæld gerne kort – ikke i prioriteret rækkefølge – skitsere nogle områder, som vi i Socialdemokratiet lægger meget vægt på i den kommende tid.

Først vil jeg nævne spørgsmålet om mulighederne i forbindelse med offentligt-privat samarbejde, som vi mener kan udnyttes langt bedre, end tilfældet har været. Vi tror, den største vækstmulighed ligger i et langt mere vidtgående samarbejde, der bl.a. indeholder løsning af store internationale opgaver f.eks. i forbindelse med opbygning af nye velfærdssamfund og infrastrukturer. Udfordringen er at glemme de ideologiske grænsekampe og lade eksempler og erfaringer tale for sig selv.

Det næste, jeg vil nævne, er iværksættere. Vi har ikke her i Danmark tradition på iværksætterområdet; det har faktisk været svært. Rådgiverfunktionen, som den er kendt fra klippekortet, er en positiv vej at gå. Iværksætterhuse, formidling af kontakter, hjælp til produktudvikling og markedsføring kunne være andre positive elementer.

Udfordringen er at gøre det mere attraktivt at starte egen virksomhed og ikke mindst også at sikre en bedre overlevelseshastighed. Allerede i næste uge får vi en debat om det, og jeg vil derfor lade spørgsmålet ligge indtil da.

Som det tredje vil jeg nævne de små og mellemstore virksomheder. Vi har her i landet mange små og mellemstore virksomheder. Det giver en styrke, plejer vi at sige, i forhold til omstillingsevne, men også en svaghed i forhold til forskning, udvikling og ledelseskompetence. Det må vi fra det offentlige søge afhjælpet via forskningformidling, kompetenceudvikling af ledere og bedre bestyrelsesrådgivning.

Meget kan nås ved uddannelse, men andet kræver en direkte indsats, hvor kommuner og forskningscentre f.eks. stiller kompetence til rådighed eller formidler samarbejde mellem virksomhederne, og det vil sige, at ligesom i spørgsmål om iværksætterne er det vigtigt for de små og mellemstore virksomheders vedkommende at fokusere på spørgsmål som administrative byrder, erhvervsservice, innovation og adgangen til risikovillig kapital.

Udfordringen er her at skabe de bedste betingelser for, at vore små virksomheder også har mulighed for at blive større til gavn for beskæftigelsen.

Som det fjerde og som en helt naturlig opfølgning af de to forudgående punkter, jeg har nævnt, vil jeg nævne den regionale erhvervs politik. Her skal jeg heller ikke bruge mange ord, da vi også om en uges tid skal have det til debat.

Udfordringen er her at sætte et fælles mål for en regional udvikling og få alle parter til at spille sammen for at nå disse mål.

Det femte, jeg godt vil nævne, er turisme. Turismen har et stort potentiale – ikke mindst grøn turisme og erhvervs turisme. Socialdemokratiets bud på dette skal være, at der ikke bliver tale om lavkvalitetsturisme med slid på miljøet og uden det store afkast. Vi mener, at branchen har behov for at blive gennemmoderniseret. Og et helt centralt element i den forbindelse er en opkvalificering af arbejdskraften.

Det største problem for turistindustrien løses ikke via momsaflettning el.lign., men derimod via kompetenceudvikling, ledere og medarbejdere m.v.

Som det sjette og sidste vil jeg godt nævne søfarten. Herhjemme kan vi stadig gøre meget for at sikre en velfungerende skibsfart – ikke mindst tror vi, at der er store potentialer i at anvende coastere til nærtransport og til de nærmeste lande. Det er også et positivt bidrag til miljøpolitikken.

Jeg skal til at runde af og vil godt sige, at for Socialdemokratiet er erhvervs politikken udtryk for helhedspolitik. Den skal skabe velstand og mange nye job både i de videnbaserede virksomheder og inden for forbrugs- og velfærdsservice. Det er de folkevalgtes ansvar at lægge strategier for den lokale og regionale erhvervsudvikling, ligesom det er Folketingets og regeringens ansvar at lægge strategier for den nationale erhvervsudvikling. Og det er vores ønske i Socialdemokratiet, at det kan gøres i et tæt og konstruktivt samarbejde med de involverede parter. Ikke mindst er det vigtigt, at vi også husker, at der i en tid, hvor ledigheden falder, bliver gjort overvejelser om og sat ind for at sikre fremtidens vækst og beskæftigelse.

Svend Erik Hovmand (V):

Der er på mange måder tale om en udmærket redegørelse, som regeringen afgiver i dag. Den indeholder mange synspunkter, som kan få Venstres fulde tilslutning.

Vi er f.eks. enige – og nu håber jeg, ministeren lægger mærke til de positive bemærkninger, jeg kommer med her – med regeringen, når det drejer sig om opprioritering af eksportindsatsen, når det drejer sig om forenkling af forskningens udvikling, og også når det drejer sig om forenkling på eksportområdet.

Vi er tilfredse med, at regeringen erkender behovet for at reducere virksomhedernes administrative byrder. Det har vi ganske vist hørt før, uden at der skete noget ved det. Men nu er der altså faktisk gået et år – et helt år – efter at vi indgik et forlig om den her sag; så må vi vel snart forvente, at de mange pæne ord omsættes til handling.

Endelig er vi naturligvis også tilfredse med, at regeringen nu så kraftigt understreger behovet for at komme af med den gamle socialdemokratiske tilskuds politik til fordel for generelle rammebetingelser.

26 tilskudsordninger er foreløbig blevet til 14, og heraf vil endda yderligere halvdelen forsvinde inden næste årsskifte. Det synes vi er flot. Det er en fornuftig udvikling, bl.a. fordi al erfaring viser, at det er de store, der får tilskuddene, fordi de små ikke magter bureaukratiet.

Vi glæder os med regeringen over, som det hedder i redegørelsen, at »det er lykkedes at vende skuden, så erhvervs politikken i dag handler om rammebetingelse. Og ikke om at forsørge virksomhederne med offentlige tilskudsordninger.«

Men se, netop derfor er vi faktisk noget overraskede over at se, hvor begejstret regeringen er for at videreføre tilskudsordninger til iværksættere og f.eks. hjemmeservice. Ja, ikke nok med det. Nu skal skuden åbenbart vendes helt igen. Ifølge erhvervsredegørelsen skal erfaringer med hjemmeservice nu udnyttes på en række andre serviceområder. Men andre ord skal vi altså nu have flere tilskudsordninger igen inden for erhvervs politikken.

Vi fornemmer også den gamle socialdemokratiske tankegang, når man et sted fremhæver, »at erhvervs politik ikke bare handler om at skabe vækst og beskæftigelse, men i høj grad også om hvilken vækst og hvilke job.«

Også når der tales om at pålægge virksomhederne et større socialt ansvar, eller som det hedder et andet sted, »at udvikle samspillet mellem offentlige institutioner og private virksomheder«, bliver vi igen noget bekymrede, fordi vi her fornemmer, at man er på vej til at pålægge danske virksomheder yderligere omkostninger

og til at udvikle en ny form for offentlig produktion i uskøn forlængelse af de seneste års udvikling med grønne afgifter og offentlig produktion.

Men som sagt er der en hel del, vi kan være enige med regeringen i, eller jeg burde måske sige med erhvervsministeren, når det drejer sig om selve redegørelsens indhold.

Til gengæld må vi sige, at redegørelsen udmærker sig ved det, som den ikke indeholder. Jeg vil godt pege på nogle få, men væsentlige områder, som efter Venstres mening ikke kan undlades i en erhvervspolitisk redegørelsesdebat.

For det første er det bemærkelsesværdigt, at redegørelsen om dansk erhvervslivs vilkår ikke indeholder et eneste ord om skattepolitik. I betragtning af, at skattereformen har efterladt dansk erhvervsliv med Europas højeste beskatning samt en lang række specielle særskatte og afgifter, som stiller vore virksomheder i en vanskeliggere konkurrencesituation, er det besynderligt, at dette forhold overhovedet ikke omtales.

Tag f.eks. de grønne afgifter, hvor mange virksomheder i disse dage – netop i disse dage – føler sig helt uretfærdigt behandlet både i forhold til andre danske virksomheder og i forhold til deres udenlandske kolleger.

Da disse afgifter i sin tid blev indført, skete det med en motivering om, at resten af de europæiske medlemmer af det indre marked nærmest stod lige for at indføre tilsvarende afgifter i deres lande. Men det skete jo som bekendt ikke. Derfor må det vel være berettiget i dag at spørge konkurrencens minister: Hvilken strategi for ligelejlige konkurrencevilkår har man tænkt sig på dette område?

Lad mig også pege på et væsentligt område, som heller ikke er omfattet af årets erhvervsredegørelse. Det er spørgsmålet om forholdet til EU og OECD. Jeg tænker ikke bare på den omstændighed, at vores afsætning til denne del af verden er stagnerende og i nogle tilfælde endda faldende, hvilket har overordentlig stor betydning, når vi taler om det samlede eksportvolumen, men jeg tænker også på, at vi netop i dette område, EU og OECD, mødes med konkurrencevilkår i denne tid, som bliver mere og mere ubehagelige.

Jeg mener, at vi har en stærk dansk interesse i at sikre frie og lige markedsbetingelser. Det er ikke alene noget, vi har interesse i; det er eksistensberettigelsen for vores erhvervsliv og der-

med det økonomiske fundament for vores velfærdssamfund. Derfor skal vi i Danmark være vagthunde, når det drejer sig om at gennemføre og overholde og sikre kontrollen af de beslutninger, som træffes.

For et års tid siden påvirkede vi i Europaudvalget regeringen til at gå aktivt ind i en retssag, som de danske skibsværfter har anlagt mod tyskernes gigantstøtte på 25 mia. kr. til opførelse af de nye værfter i det gamle DDR. Selv om regeringen dengang var meget imod, tror jeg, at man i dag erkender, at det faktisk var en klog beslutning.

Tilsvarende er jeg også overbevist om, at mange af de ca. 30.000 arbejdspladser, der direkte eller indirekte er afhængige af danske skibsværfter, med største interesse nu følger, hvad regeringen agter at foretage sig, efter at Kommissionen forleden dag overraskende tillod at poste 8 mia. kr. i de kriseramte spanske skibsværfter.

Lad mig i samme forbindelse nævne regeringens passivitet i den meget vigtige sag om gennemførelse af byggevaredirektivet. Den danske byggeeksport ligger i størrelsesordenen 30 mia. kr., og mange af de 120.000, som er beskæftiget i den danske byggeindustri, er afhængige af afsætningsvilkårene for danske byggelementer og danske komponenter. For danske virksomheder ville en aktiv indsats på dette område betyde adskillige milliarder kroner i ekstra eksportindtjening.

Jeg ved, det er en lang proces, vi her beskæftiger os med, men jeg synes også, at det er vigtigt her at understrege, at der ligger mange arbejdspladser i det.

Lad mig endelig for det tredje fremhæve den offentlige egenproduktion. Fru Lissa Mathiasen var inde på det i sit indlæg på Socialdemokratiets vegne for et øjeblik siden, og jeg tror nok, vi må sige, at vi her har helt forskellige udgangspunkter; men det er et af de områder, som erhvervsredegørelsen heller ikke beskæftiger sig med.

Se, Teknologisk Institut har foretaget en undersøgelse og heraf fremgår det, at den offentlige sektor i Danmark – altså stat, amter og kommuner – har en egenproduktion eller en selvudførelsesgrad, der er cirka dobbelt så stor som f.eks. Tysklands, Hollands eller Storbritanniens.

Hvis det offentlige i Danmark overlod lige så meget rengøringsarbejde, madlavning, græsslåning, bygningsvedligeholdelse osv. til private,

som tilfældet er i de andre lande, ville omsætningen i den private sektor kunne forøges med ca. 80 mia. kr. om året, og samtidig ville det give en afsmittende eksportstigning på et sted mellem 15 mia. og 20 mia. kr., hvis man ser på de tal, som Teknologisk Institut er nået frem til.

Men den danske regering, hvad gør den? Den går den modsatte vej. I stedet for at gøre det lettere at starte og drive private virksomheder i Danmark gør man det lettere for det offentlige at drive virksomhed, at producere og at sælge til andre offentlige virksomheder. Og nu skal man ifølge erhvervsreddegørelsen også gøre det lettere for det offentlige at eksportere ved hjælp af private virksomheder.

Se, i betragtning af at vi er det land i Europa, hvor færrest tør starte egen virksomhed, er det faktisk svært at forstå, at regeringen vil fremme den offentlige produktion endnu mere, især når det nu er blevet dokumenteret igennem iværksætterreddegørelsen, at det er de små private virksomheder, som er de bedste til at skabe nye job.

Jeg kunne beklageligvis nævne en række andre ting, som heller ikke er omfattet af erhvervsreddegørelsen. Jeg kunne eksempelvis nævne fødevareområdet, som i årets erhvervsreddegørelse, som kom i efteråret, jo fyldte et helt kapitel, men som nu er reduceret til ½ linje.

Man kunne måske også ønske sig en række andre ting, men lad mig bare afslutningsvis sige, som jeg også startede med, at ud over disse bemærkninger er der faktisk stadig væk nogle ting, som vi er enige med regeringen i, og hvor vi vil bakke regeringen hundrede procent op.

Jeg tænker her eksempelvis på eksportindsatsen, på forskningsområdet og på en række andre områder og heriblandt ikke mindst områder, som har betydning for den ændrede konkurrencemæssige situation, Danmark befinder sig i både i relation til Østeuropa og i relation til Fjernøsten. Det er kolossalt vigtigt, at vi er opmærksomme på vores placering på verdenskortet og de muligheder, det indebærer.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Jeg sad egentlig i første omgang og glædede mig over den tilsyneladende brede enighed, der må være her i Folketinget om, at erhvervspolitikken primært går i forhold til en rammepolitik. Det glædede mig at høre, at hr. Svend Erik Hovmand også udtrykte det; det er godt. Vi er også enige, kan jeg forstå, om, at det er godt, at vi har

fået mange af de meget ustyrlige tilskudsordninger luget væk.

Men så må jeg indrømme, at så slutter min ro og min forståelse også. Jeg ved ikke, om det er sådan, at det er forbigået hr. Svend Erik Hovmands opmærksomhed, men fra 1982 og frem – faktisk i godt 10 år – havde vi en borgerlig regering. Og jeg synes da, det er imponerende, hvis man mener og hr. Svend Erik Hovmand vil mene, at man under en borgerlig regering førte socialdemokratisk erhvervs politik.

Man kan sige tak for tilliden og for, at vi bliver tillagt, at vi havde så væsentlig indflydelse, men jeg tror nok, man må sige, at den førte erhvervs politik i meget høj grad var den borgerlige regerings erhvervs politik.

Det andet, der får mig herop, er selvfølgelig det spøgelse, som en gang til nu bliver kaldt op af jorden omkring offentligt-privat samarbejde. Jeg prøvede faktisk at sige, at jeg synes, man skulle prøve at glemme de ideologiske grænsekampe og så lade eksempler og erfaringer tale for sig selv.

Lad os prøve at se lidt på: Hvad er det, der er vækstmuligheder i set i forhold til omverdenen, og hvad er det, vi har mulighed for i et vidtgående samarbejde? Ja, det er bl.a. i forbindelse med opbygningen af nye velfærdssamfund og infrastrukturer. Det er markeder, der viser en meget stor vækst, og det er markeder, som kræver, at vi fra privat såvel som fra offentlig side er parat til at gå ind. Det kræver en kombination af offentlig og privat kompetence og retter sig faktisk mod store dele af dansk industri: bolig- og byggesektor, rådgivende ingeniører, hjælpemiddelindustri, miljøvirksomheder m.fl.

Jeg synes, at det ville være rigtigt og det ville være en klog erhvervs politik også fra Venstres side, hvis man ville prøve at lægge nogle af de ideologiske tanker til side og så netop prøve at lade eksemplerne og erfaringerne få lov til at tale for sig selv, således at vi kunne få den enorme viden, vi har i vores kommuner og i det offentlige generelt, kombineret med de private virksomheders meget store ekspertise på deres områder og så i øvrigt drage nytte af det i forhold til lande, som er interesseret i at få opbygget netop de områder, hvor vi har styrkepositioner.

Erhvervsministeren (Mimi Jakobsen):

Jeg har bare lige to små korte bemærkninger til hr. Hovmand, som jo i øvrigt sagde mange gode og venlige ting om reddegørelsen, og det siger jeg tak for.

Jeg har bare lige to bemærkninger, for at det nu ikke kører videre i debatten. Hr. Hovmand efterlyste de ting, der *ikke* stod – det er jo sådan set meget fornuftigt at have som udgangspunkt – i erhvervsredegørelsen. Jeg må bare sige, at det altså ikke er rigtigt med hensyn til nogen af de to punkter.

Vi har et helt kapitel, nemlig nr. 5, der hedder »EU's erhvervs politik«, herunder et kapitel, der hedder »Stigende opmærksomhed om statsstøttepolitikken«. Det står for et helt kapitel i erhvervsredegørelsen, fordi det er et utrolig vigtigt tema. Jeg er i øvrigt indholdsmæssigt fuldstændig enig i det, hr. Hovmand sagde.

Det andet var, at hr. Hovmand sagde: Jamen der står slet ikke noget om de grønne afgifter! Jo, der gør, hr. Hovmand. Det er hele kapitel 7: »Erhvervsliv, miljø og energi«. Bl.a. står der nogle sider om energipakkens belastning af erhvervslivet. Det er bestemt også et tema, som vi har fundet det meget væsentligt at få belyst i erhvervsredegørelsen.

Så er det rigtigt, at når man skal koge 464 sider – og det er jo det stadige problem – ned til de 14, jeg tror man må begrænse sig til her i Folketinget, og vi har vist oven i købet smuttet 4 linjer over på side 15, er det et problem at få det hele med. Indrømmet! Men jeg synes bare aldrig, vi plejer at blive bebredt, at vi fatter os for meget i korthed i Erhvervsministeriet; jeg synes nærmest, det plejer at være omvendt.

Men bare disse to venlige kommentarer til hr. Hovmands venlige indlæg.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Må jeg om det sidste sige, at mine bemærkninger jo netop gik på resumeet. Jeg synes, at hvis et resumé er, som et resumé bør være, bør det selvfølgelig koncentrere sig om det væsentligste, og jeg mener faktisk, at det er kolossalt væsentligt for dansk erhvervslivs vilkår, hvordan vi har det i forhold til andre lande i Europa, og jeg mener, at det er kolossalt væsentligt for dansk erhvervslivs vilkår, hvordan vores skattepolitik er opbygget, og at vi står i en konkurrencemæssigt væsentlig ringere situation på en række af de områder, jeg var inde på.

Og lad mig så sige til fru Lissa Mathiasen: Jeg ved ikke, hvor meget den socialdemokratiske gruppe er optaget af den kendsgerning, at vi er det land i Europa, hvor færrest mennesker tør starte egen virksomhed, men i virkeligheden er det jo et katastrofesignal, der blev afgivet med

redegørelsen om iværksættere i sidste uge. Tænke sig, at der ikke er andre lande i Europa, hvor lysten til at gå i gang med at starte egen virksomhed er så ringe, som tilfældet er i Danmark!

Når det så oven i købet – og det bør da i hvert fald tale til Socialdemokraternes hjerter – dokumenteres, at det lige præcis er nystarterne, dem, der starter egen virksomhed i privat regi, som er de bedste til at skabe beskæftigelse, burde man da have et kapløb om at skabe gode vilkår for dem, der havde lyst til at starte egen virksomhed, styrke selvstændighedskulturen, bruge alle sine kræfter og alt sin energi på at forkæle dem, som løser beskæftigelses- og eksport- og valutaproblemer, i stedet for at lægge hindringer i vejen for dem. Jeg synes, at det ville klæde den socialdemokratiske gruppe, hvis man var optaget af den problemstilling.

I stedet for er man optaget af et meget ideologisk ridt – og det er jeg enig med fru Lissa Mathiasen i – som hedder offentlig produktionsvirksomhed, til trods for at offentlig produktionsvirksomhed har vist sig at være meget, meget ringere til at skabe mere beskæftigelse og bedre valutaindtjening.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Som jeg også gav udtryk for i min tale, synes jeg, at det ville være rimeligt, at vi, både når vi taler regionalpolitik, og når vi taler iværksætterpolitik, gemte den, skal vi sige store debat til den debat, der faktisk er lagt til tirsdag i næste uge her i Folketinget.

Men jeg håber, hr. Svend Erik Hovmand var opmærksom på, at jeg det til trods faktisk kom med en del bemærkninger om, at vi fra Socialdemokratiets side er meget optaget af, og det vil også vise sig på tirsdag, at vi får en iværksætterpolitik, og at vi forhåbentlig får en bred enighed om en iværksætterpolitik herinde, og at vi meget hurtigt, dvs. inden denne samling er slut, faktisk kan se et afsæt, som meget gerne skulle give resultater i de kommende år.

Vi er ikke på nogen måde uenige i behovet for og ønsket om gerne at se flere, der er parat til at starte op for sig selv, men jeg kan ikke se, at det skulle udelukke, at vi skulle være interesseret i at udnytte den viden, de muligheder og den kompetence, som man rent faktisk har i den offentlige sektor.

Jeg vil sige det på den måde, at vi har det sådan, at vi synes, at det er rigtigt her at spille

på begge heste. Det er det, vi tror giver den højeste og den bedste gevinst. Det er grunden til, at vi har den politik fra Socialdemokratiets side.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Nu er jeg desværre nødsaget til at holde fast i bemærkningen om offentlig produktivitet. Nu siger fru Lissa Mathiasen, at vi skal spille på begge heste. Det lyder da meget tiltalende, men jeg vil igen henvisse til den undersøgelse, som Teknologisk Institut har foretaget, og som jeg nævnte i mit oprindelige oplæg. Hvad er det, den siger? Den siger, at Danmark har en offentlig egenproduktion, der er dobbelt så stor som de lande, vi normalt sammenligner os med.

Hvis man nu i større omfang overlod en lang række af de opgaver – det dér med at slå græsset, vedligeholde bygningerne, madlavning, rengøring – til private virksomheder, havde man virkelig skabt muligheder for, at vi kunne etablere masser af små virksomheder i Danmark.

Men det er lige præcis det, man ikke gør. Det er lige præcis det, man ikke gør. Man fremmer det offentlige muligheder for at producere mere, for at eksportere mere osv., og samtidig lægger man flere byrder på erhvervslivet til skade for de selvstændiges etableringsmuligheder.

Det kan lyde meget smukt det dér med at ride begge heste, men hvis det betyder, at man rider den ene på den andens bekostning, i det omfang som tilfældet er i øjeblikket, må jeg sige, at så forstår jeg godt, at vi er det land i Europa, der har den laveste iværksætterrate overhovedet.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Det er, som om hr. Svend Erik Hovmand helt overser, at når vi taler velfærdsservice – jeg nævnte infrastruktur, jeg nævnte miljøområdet – er man i dag fra det offentlige side i besiddelse af en ekspertise, en kompetence. Der er også private virksomheder, der har ekspertise på nogle af de områder, ja, og jeg synes også, det er helt fint, at de i samarbejde med andre private virksomheder kan gå ind i det her, men jeg mener også, at hr. Svend Erik Hovmand er nødt til at anerkende og indse, at forudsætningen for, at vi er i stand til for alvor at få det her op at stå i form af en øget eksport og gerne en meget stor eksport – muligvis den største, vi vil se overho-

vedet ifølge de vurderinger, der foreligger – er, at der er nogle, der går ind og tør gøre brug af den viden, de erfaringer og de muligheder, man har i den offentlige sektor, kombineret med de praktiske og gode erfaringer, man har også i den private sektor. Det er den måde, hvorpå jeg mener vi vil nå længst.

Det forhindrer ikke en selvstændig eller en, der har ønske om at blive selvstændig, i at gå i gang. Jeg synes, at vi skal lægge os meget kraftigt i selen for, at vi får en politik – såvel erhvervspolitik som uddannelsespolitik – der kommer til at betyde, at vi ser flere, der ønsker at starte op selv.

Formanden:

Hr. Svend Erik Hovmand for en kort bemærkning og derefter fru Pernille Sams som ordfører.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg har intet imod, at man nyttiggør de erfaringer, man har i den offentlige sektor på velfærdsområdet og vedrørende samarbejde osv. – overhovedet ikke. Det er ikke det, jeg taler om.

Det, jeg taler om, og det, som jeg har noget imod, er, at vi ved hjælp af en skattereform og ved hjælp af den måde, vi tilrettelægger den offentlige aktivitet på her i landet, tager brødet ud af munden på de små virksomheder. Når vi har en offentlig selvudførelsesgrad, der er dobbelt så stor som de lande, vi sammenligner os med, forstår jeg godt, at vi har europarekord i lav iværksætterrate, at vi er det land i Europa, hvor de færreste tør starte ny virksomhed. Det er vi jo simpelt hen, fordi det offentlige tager flødeskummet af lagkagen og udfører alt for meget arbejde selv, også arbejde, som det offentlige overhovedet ikke burde beskæftige sig med.

Pernille Sams (KF):

Man kan vælge flere indfaldsvinkler, når man skal kommentere regeringens erhvervspolitiske redegørelse for 1995. Den er ikke hverken sort eller hvid; der er både gode og dårlige elementer i den, og ikke mindst kan man måske undre sig over elementer, som slet ikke er kommet med.

Af de positive elementer kan man som konservativ ikke lade være med at glæde sig over, at regeringen gør flere af vore krav og ønsker til sine egne, f.eks. er erhvervsministeren blevet meget optaget af at give erhvervslivet bedre

rammebetingelser frem for politisk detailstyring.

Umiddelbart kan vi jo kun klappe i vores hænder over, at dette mål, som vi i årevis har arbejdet på, nu også er blevet regeringens. Desværre må jeg så samtidig sige, at jeg nogle gange har på fornemmelsen, at vi lægger lidt forskelligt indhold i ordene. Vores tanker har i hvert fald hele tiden haft som klar forudsætning, at når man nedlagde selektive støtteordninger, skulle pengene, der derved blev frigivet, anvendes til generelle forbedringer for erhvervslivet, og det har jo mindst talt ikke været tilfældet for den nuværende regerings vedkommende.

Tværtimod har man pålagt erhvervslivet nye skatter og afgifter og omkostninger i milliardklassen, som har belastet vores internationale konkurrenceevne hårdt. Det tema vil jeg vende tilbage til.

Vi er naturligvis tilfredse med, at regeringen følger op på finanslovaftalerne for 1995 og 1996 om lempelser af virksomhedernes administrative byrder. Det er hårdt tiltrængt med sådanne forenklinger, og vi synes nok, at erhvervsministeren har forsøgt at trække tiden lovlig længe, men nu ser det da omsider ud til, at der er ved at komme noget konkret ud af alle løfterne med tilsagnet om, at alle 28 forslag i princippet gennemføres, og med den køreplan, der blev fremlagt herfor i december måned.

Hele det arbejde glæder vi os meget til at være med til at gennemføre, og vi håber, at det kan komme til at gå så hurtigt, som virksomhederne fortjener det – og det er hurtigt.

Vi står også med en anden vigtig opgave foran os inden for samme genre, som regeringen også belyser i redegørelsen for 1995, og det er at styrke selvstændighedskulturen i Danmark, at øge motivationen for at blive selvstændig. Relativt set har vi bundrekord i Europa med hensyn til etablering af nye virksomheder, og som om det ikke var slemt nok, ligger vi også ekstremt lavt, når man sammenligner overlevelsesseraterne for de nystartede virksomheder.

De nye virksomheder er jo dem, som skal danne morgendagens kæmper og sørge for, at vi fortsat kan være med blandt verdens allerrigeste lande. Det er dem, der skal sikre fremtidens velfærd. Derfor er det en bunden opgave at sikre fornyelsen af dansk erhvervsliv ved at styrke selvstændighedskulturen. Derfor håber vi, at regeringen mener det, når den skriver, at det er et af de fremtidige, vigtige emner.

Men det virker lidt besynderligt, at man tilsyneladende helt ser bort fra skattesystemet i denne sammenhæng, for det er og bliver jo et faktum, at det skal kunne betale sig, hvis man skal påtage sig den ekstra risiko, det er at blive selvstændig. Der bliver ikke flyttet mange grænser, fordomme og barrierer med hensyn til at drive egen virksomhed, hvis man ikke indser det.

Vi mener, at den manglende iværksætterlyst skal angribes ud fra fire hovedvinkler: uddannelsesmæssige, administrative lettelser, skattemæssige ændringer og fjernelse af konkurrenceforvridende forhold.

De to sidstnævnte vinkler, skattemæssige ændringer og fjernelse af konkurrenceforvridende forhold, har regeringen ikke ønsket at give nogen nævneværdig placering i erhvervsredegørelsen. Jeg håber ikke, det er, fordi regeringen afviser ændringer på disse områder. Men hele denne debat får vi jo mulighed for at komme dybere ned i under forespørgselsdebatten på tirsdag.

Midt på side 10 står der fem lidt kryptiske linjer. Der står:

»Regeringen vil også arbejde for, at de mange regionale aktører indgår i et tættere samspil om iværksætterpolitikken. Den offentligt finansierede rådgivning bør koordineres og varetages regionalt, så iværksætteren får en let indgang til rådgivning, information og sparring. De færreste iværksættere ved jo i begyndelsen, hvad det vil sige at drive egen virksomhed.«

Derfor vil jeg gerne spørge: Er disse fem linjer udtryk for, at man nu vil til at opbygge endnu en rådgivningsfunktion og store nye regionale iværksættercentre, som overlapper det arbejde, som allerede gøres af amterne, kommunerne og staten? Det fremgår langtfra tydeligt, hvad der nærmere tænkes på, hvad man vil nedlægge af eksisterende ordninger, og hvordan man vil sikre, at der ikke bliver tale om endnu mere ressourcekrævende og endnu mere bureaukratiske ordninger end de nuværende. Lidt af svarene kan findes i regeringens regionalpolitiske redegørelse, men der er mange, uendelig mange løse ender i hele den sag, som Folketinget forhåbentlig får langt bedre belyst.

Hænger disse fem kryptiske linjer også sammen med regeringens ønske om at styrke TIC, således at TIC ikke alene skal være informationsformidler, men også rådgivende? Denne tanke er vi inderligt imod i Det Konservative Folkeparti. TIC har endnu ikke formået at løse den opgave, det hidtil har haft, med nogen syn-

derlig succes, så hvorfor i alverden skulle man dog så belønne, udvide og viderebygge dette system?

Alle disse spørgsmål gives der ikke skyggen af svar på i erhvervsredegørelsen, men jeg håber, at erhvervsministeren har lyst til at supplere med en mundtlig del, så vi kan blive klo- gere.

Da jeg havde læst redegørelsen af 28. november 1995 igennem, tog jeg mig selv i at blad- den igennem en gang til for at se, om jeg var kommet til at springe noget over, men det var imidlertid ikke tilfældet. Den tidligere 400- sider-sag kom bredere omkring, men for så vidt angår den erhvervspolitiske redegørelse, som er til debat her i dag, nemlig den af 28. november, så er sagen jo, at der er meget vigtige og aktuelle erhvervspolitiske forhold, som er sprunget over, f.eks. Danmarks faldende inter- nationale konkurrenceevne.

Det er et faktum, at i de seneste tre år, 1993, 1994 og 1995, er vores konkurrenceevne faldet ganske markant, uden at det får én linje i rede- gørelsen, og uden at regeringen agter at gøre noget i den anledning, tværtimod, kan man måske ligefrem sige, hvis man ser på, hvilke skattebyrder skatteministeren har pålagt erhvervslivet gennem de seneste tre år, milliar- der af kroner i ekstraomkostninger, selv om vores erhvervsliv er presset både af den stærke danske kronkurs og af en lønudvikling, der har ligget højt i forhold til vores samarbejdspartne- re.

Her burde regeringen have fanget advarsels- blinkene, for det er helt afgørende forhold for dansk erhvervsliv, der er på spil, forhold blandt dem, som vi andre kalder rammebetingelser for, at hele erhvervslivet kan få en stabil vækst i fremtiden.

En anden særdeles væsentlig faktor, som ikke nævnes, er den stadig stigende konkurrence fra det offentlige, som private virksomheder møder, og som vi allerede har haft lidt debat om her i dag, omvendt udlicitering, indlicitering kan man jo kalde det, hvor kommuner overtager opgaver, som hidtil er blevet udført af private virksomheder. Det er en meget stor konkurren- ceforvridende faktor i dag, og det er også med til at afholde mange fra at turde starte selvstæn- dig virksomhed.

Rapporter har slået fast, at udlicitering øko- nomisk betyder mellem 5 og 10 pct.s besparel- ser, flere arbejdspladser, flere valgmuligheder og meget andet. Alligevel har regeringen

bevidst taget et skridt den modsatte vej i året 1995 ved at åbne for, at amter og kommuner kan drive erhvervsvirksomhed, som det passer dem, for skatteydernes penge på andre vilkår og i direkte konkurrence med det private erhvervs- liv, en ulyksalig lov, som vi på det kraftigste advarede imod, og som vil få store konsekven- ser, men som regeringens altså ikke har nævnt i den erhvervspolitiske redegørelse.

Så alt i alt bevæger redegørelsen sig lidt over- fladisk rundt om en række detaljer og initiativer, der har større eller mindre succes, men den når aldrig rigtig frem til at forholde sig til de virke- lig grundlæggende forhold for erhvervslivet.

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

I det foregående år har regeringen velsignet Fol- ketinget og offentligheden med omfattende ana- lyser. Nu skal vi så nå frem til at udnytte alle disse analyser i en omfattende strategi, der pas- ser til nutidens vilkår. Og hvad er så hovedele- mentet i sådan en strategi? I redegørelsen opsummeres den i tre punkter: væk med erhvervstilsbud, gode rammevilkår for virk- somhederne og hjemmeservice. Jeg vil tage de tre punkter et ad gangen.

Hvad angår erhvervstilsbud, kan ingen være uenig i, at overflødige erhvervstilsbud bør fjer- nes. De virker som en sovepude, skaber uover- skuelighed for virksomhederne, og de er spild af sparsomme offentlige midler. Men det bety- der ikke, at alle erhvervstilsbud er overflødige.

Når samfundet har en interesse i, at virksom- hederne løber en særlig risiko, f.eks. ved at kaste sig ud i udvikling af helt nye produkter eller gå ud på nye eksportmarkeder, kan det være for- nuftigt, at staten dækker en del af risikoen ved at give tilsbud til den ønskede aktivitet mod til- bagebetaling, hvis indsatsen lykkes. I et vist omfang dækker Vækstfonden dette behov, men ikke i alle tilfælde.

Derfor kan det være en god politik løbende at gennemgå alle tilsbudsordninger for at rydde op i antallet, men at have som mål i politik at undgå tilsbudsordninger er simpelt hen i mod- strid med at føre en aktiv erhvervs politik.

Hvad angår det andet punkt om rammebetin- gelserne, kan vi kun være enige i målsætningen. Også påpegnings af, at mange ministerier og andre aktører påvirker disse rammebetingelser, dækker helt vores opfattelse, men når ministe- ren så remser alle succeserne op, er det svært at undgå forbløffelse.

Først nævnes bedre uddannelse. Den kedelige kendsgerning er desværre, at alle de erhvervsrettede uddannelser er i krise i disse år. Det gælder såvel de faglige uddannelser som ingeniøruddannelserne og handelshøjskoleuddannelserne.

Dernæst nævnes forskning og teknologisk service. Det er rigtigt, at den nuværende regering har rettet op på nogle af den borgerlige regerings nedskæringer, og det skal den ikke have utak for, men spørgsmålet er, om det er tilstrækkeligt især i betragtning af, at der er grund til at frygte for den fremtidige kvalitet på grund af, at danske forskeruddannelser, som det for længst er erkendt, ikke lever op til internationale kvalitetskriterier.

Lettere adgang til kapital nævnes også som en succes. Foreløbig investeres stort set hele kapitalen fortsat i obligationer, og der er ikke nogen udsigt til forbedring. Hvad angår Fondsbørsens rolle som middel til tilførsel af kapital, er det foreløbig lykkedes regeringen at køre den næsten helt ned ved at trække en børsreform i langdrag. Om det vil lykkes med den nu vedtagne lov at rette op herpå, vil fremtiden vise, men vi er skeptiske, som vi viste ved afstemningen om børsreformen.

Endelig nævnes bedre offentligt-privat samspil. Vi har svært ved at få øje på de store succeser her. Specielt hvad angår udviklingskontrakter, som regeringen roser sig af, er vi meget enige i erhvervslivets kritik af ordningen. Vi vil om kort tid komme med et forslag til en bedre ordning.

Som tredje punkt nævnes så erhvervsministerens flagskib: hjemmeserviceordningen. Her roser regeringen sig af at have skabt 2.500 job. For det beløb, som denne ordning har kostet, kunne der være skabt langt flere job inden for grøn beskæftigelse.

Da det er et hovedtema i regeringens erhvervsfilosofi, at den internationale udvikling vil gøre det sværere for kortuddannede at få arbejde, vil jeg gøre lidt ud af denne problematik. Vi er fra SF's side enige i problemstillingen, men vi tror ikke på, at problemet kan løses ved tilskudsordninger. Det har hjemmeserviceordningen faktisk bevist. Hvis vi skulle løse problemet med arbejdsløshed for kortuddannede ved den slags ordninger, ville vi komme op på astronomiske udgifter og en uoverskuelig administration.

For en ordens skyld skal jeg sige, at vi naturligvis heller ikke støtter fradragsordninger, som højrefløjen foreslår.

I stedet for vil vi satse på to ting: For det første bør vi ved et tilstrækkeligt antal uddannelsespladser til alle uddannelsessøgende sikre, at der fremover bliver færre kortuddannede. For det andet bør vi omlægge skattesystemet, så skattebyrden på kortuddannedes arbejdsudbud nedsættes kraftigt.

Sidstnævnte er en større operation, der ikke kan gennemføres med et snuptag. Men hvis vi overhovedet skal bevæge os i den retning, kræver det i hvert fald tre ting: For det første skal vi være villige til at fastholde skatter, der ikke hviler på de korttidsuddannedes udbud af arbejdskraft såsom grundskatter og formueskatter. For det andet skal vi være villige til at indføre og forhøje miljøafgifter og resourceskatter, herunder benzinafgiften. For det tredje skal vi være villige til at sikre, at lavrelønede ikke smitter af på de højere lønnedes skatteprocenter.

På alle tre punkter strider løsningen mod Centrum-Demokraternes politik, og derfor forbliver redegørelsens i og for sig sympatiske omsorg for de korttidsuddannedes beskæftigelsesmuligheder tom snak, så længe erhvervsministeren har den politiske farve, som den nuværende erhvervsminister har.

Jeg skal slutte af med at ridse op, hvad vi fra SF's side mener, der skal gøres. For det første bør rammerne, hvad angår uddannelse og forskning være i orden. Det betyder, at uddannelsernes kvalitet bør øges og ikke svækkes, som det sker i disse år, og det betyder, at kvaliteten af den fremtidige forskning bør sikres ved en bedre forskeruddannelse.

For den andet bør indsatsen over for iværksættere styrkes. Som SF allerede har påpeget i efterhånden ganske mange beslutningsforslag, betyder det først og fremmest en sikring af kapitalbehovet og en nedbringelse af de administrative byrder. Hvad angår kapitalbehovet, kan vi f.eks. efterligne udenlandske ordninger som den tyske Kapitalhilfe-ordning. Og vi kan gøre det lettere for private at investere i udviklingselskaber, som vi tidligere har foreslået. Hvad angår nedbringelse af de administrative byrder, vil vi rose regeringen for at have fremlagt et rimeligt beslutningsgrundlag. Vi agter at gå konstruktivt ind i arbejdet med at udforme lettelserne i praksis.

For det tredje vil vi interessere os langt mere for medarbejderes rolle i erhvervslivet. Vi har tidligere stillet forslag om at lette medarbejderes adgang til at overtage deres virksomheder.

Sådanne modeller må udbygges og føres ud i livet.

For det fjerde vil vi udnytte det rige materiale, der er samlet om de otte ressourceområder, langt mere intensivt, end regeringen hidtil har gjort det. Regeringen har gjort noget, og det skal den ikke kritiseres for, men materialet kunne udnyttes bedre. Især vil vi langt mere offensivt udbygge indsatsen på områder, hvor en styrkelse af miljø og velfærd går hånd i hånd med en styrkelse af erhvervslivet. Eksempelvis kan der gøres mere for at fremme en udvikling af miljørigtige produkter og processer og derved både nedbringe belastningen af naturgrundlaget og lægge grunden til nye industrielle succeser. En sådan indsats vil kræve en omlægning af ordningen med udviklingskontrakter, som jeg tidligere har været inde på.

Endelig vil vi satse på at styrke konkurrenceevnen med en ny og bedre konkurrencelov. Såvel vismændene som Finansministeriet har påvist, at den helt forældede danske konkurrencelov betyder både højere priser og ringere beskæftigelse. Desværre har regeringen endnu ikke vist handlekraft til at fremsætte et forslag til en bedre lov. Tilsyneladende er regeringen også her hæmmet af intern uenighed. Fra SF's side ønsker vi en konkurrencelov på linje med de fleste andre EU-landes. Det kompromis, der ligger i den betænkning, der kom sidste år, løser ingen problemer.

Bjørn Elmquist (RV):

Den erhvervspolitiske redegørelse fra erhvervsministeren giver en god anledning til at gøre status og se frem, og det vil vi også prøve at gøre.

Det Radikale Venstre mener, at redegørelsen er udmærket, og det kan næppe overraske det mange, al den stund vi jo er regeringsparti og derfor selvfølgelig også både har medansvar for det, der er sket hidtil, og har været med til at drøfte med erhvervsministeren på både ministerplan og ordførerplan, hvad redegørelsen burde indeholde.

Der er nogle centrale citater, som jeg godt vil opholde mig lidt ved, fordi de trækker noget af det overordnede, som vi finder er vigtigt, frem. Der står på side 2 i den tekst, som er fremlagt for Folketinget, at regeringen har lavet en ny strategi:

»Med den nye strategi er det lykkedes at give erhvervspolitikken den bredde, den fortjener. Regeringen har for første gang løftet erhvervs-

politikken op på et plan, der rækker ud over erhvervsministeriernes regler og bevillinger. Samordning er blevet et nøgleord i erhvervspolitikken. I dag spiller en lang række ministerier med i udformningen af erhvervspolitikken.«

Og så kommer der noget om kommuner og amter, men det skal jeg komme tilbage til om et øjeblik.

Vi mener i Det Radikale Venstre, at erhvervsministeren her peger på et meget, meget centralt og afgørende punkt. Det vil være forkert at opfatte dansk erhvervspolitik som noget, der alene foregår i Erhvervsministeriet. Vi er med på, at Erhvervsministeriet må have en koordinerende funktion her, men hermed være naturligvis ikke sagt – og det mener jeg heller ikke erhvervsministeren selv lægger op til – at alt skal afgøres ud fra det, man ønsker i Erhvervsministeriet, Erhvervsministeriets præmisser eller erhvervspolitikens præmisser. Der skal selvfølgelig ske en afvejning og en samordning gennem forhandlinger og i respekt for hinandens porteføljer i regeringen.

Jeg vil gå videre med citaterne, for så kommer jeg til et nyt, afgørende element, og det er igen på side 2. Der står:

»Regeringen har dermed skabt en ny erhvervspolitisk dagsorden. Det er lykkedes at vende skuden, så erhvervspolitikken i dag handler om at skabe gode rammebetingelser og ikke om at forsørge virksomhederne ved hjælp af offentlige tilskudsordninger. Tilsvarende handler regionalpolitikken nu om at støtte regionerne i at udvikle gode lokale rammebetingelser, der passer til netop deres erhvervsliv, og ikke om at gøre svage regioner afhængige af statsstøtte.«

Hvis man kigger på dagsordenen for Folketinget i dag, vil man være opmærksom på, at det næste dagsordenspunkt handler om støtteordninger i landbruget. Det kunne måske give anledning til et lille hjertesuk og en lille bøn til os alle sammen om, at vi prøver at få landbruget til også at operere under vilkår, der minder om dem, de øvrige erhverv i Danmark og mange andre steder opererer under. Det er ikke et specifikt dansk fænomen. Det er noget, som vi kender til, og som griber langt ind i vores europæiske samarbejde om den fælles landbrugspolitik, men det er svært i dag at fastholde den betragtning, dvs. disse rigtige, korrekte, meget velmenende og positive ord om erhvervspolitikken og erhvervslivet, der ikke lever på offentlige tilskudsordninger. Det er altså en sandhed med

modifikationer, hvis vi også tager vores primærlandbrugsproduktion med, og det bør vi jo sådan set, selv om den hører hjemme i et andet ministerium.

Og så vil jeg godt tage et tredje citat og igen fra side 2:

»Men initiativerne i erhvervsredegørelsen er kun toppen af isbjerget. Den er regeringens forsøg på at sætte en dagsorden, der rækker langt videre end centraladministration og finanslov. Hvert år skal stat, amter og kommuner træffe mange flere beslutninger, end nogen redegørelse kan indeholde, hvis strategien skal blive til virkelighed. Det er beslutninger, der både vedrører initiativer til mange millioner kroner og mindre justeringer i love, lokal erhvervsservice, offentligt-privat samspil m.v.«

Det bringer mig videre til en yderligere betragtning, og jeg skal ikke citere voldsomt, men alene henlede opmærksomheden på, at man på amtsligt og kommunalt plan i disse år også er meget aktive med hensyn til at passe erhvervspolitiske tiltag og foranstaltninger ind i den bredere sammenhæng. Jeg har de seneste dage – og det har vist alle ordførerne her og måske alle medlemmer af Folketinget – fået en målrettet erhvervspolitisk brochure fra Københavns Amt, som opstiller nogle mål og nogle midler, som alle sammen, så vidt jeg kan se, passer fint ind i det samme sigte. Og fra Kommunernes Landsforening har vi fået en blå brochure, der hedder »Kommunernes Erhvervs politik – Erfaring og Udfordringer«, hvor der er opstillet ti målsætninger, som også falder fint i hak med det her. Alt dette er sagt for at illustrere, at behovet for samordning og det, at vi trækker i samme retning, er erkendt og også er ved at blive gennemført.

For at vurdere, hvor vi er nået hen, og hvordan det går i dansk erhvervs politik, kan man jo prøve at tage temperaturen, se, hvordan klimaet er og måske banke på barometeret og så finde ud af, hvordan det vil udvikle sig. Vi skal ikke mere end et par år tilbage, før vi fra f.eks. Købmandsstandens Oplysningsbureau fik dystre meldinger hvert kvartal om, at der var så og så mange procent – jeg tror, man var tæt på halvdelen – af de danske erhvervs virksomheder, som enten var konkurstruede eller var i gang med en udvikling, der pegede mod konkursen. Den retning er vendt ganske afgørende, for tager man de samme oplysninger, de samme nyhedsbreve, i dag, kan vi se, at det tegner sig anderledes lysere.

Jeg vil ikke stå her og sige, at det er regeringens erhvervs politik skyld. Det har selvfølgelig også meget med samfundsøkonomien at gøre, og vi er heldigvis i disse år inde i en bedre udvikling for samfundsøkonomien, end vi var tidligere, specielt i starten af 1990'erne. Vi har fået en større vækst, uden at den eksploderer. Vi har fået noget, der minder om en bæredygtig udvikling. Vi har fået flere i beskæftigelse og samtidig fået stigende beskæftigelse, og vi kan se en konsolidering hos ganske mange erhvervs virksomheder.

Vi skal ikke smykke os med lånte fjer, og det her er heller ikke et forsøg på at gøre det. Men jeg har hæftet mig ved et par bramfri udtalelser fra erhvervsministeren, som jeg bestemt ikke skal tage afstand fra, snarere tværtimod. Erhvervsministeren har sagt, at nu må klynkeriet høre op, og hvis man har ordnede forhold, et godt klima og pæne fremtidsudsigter er der altså grænser for, hvor meget man skal ynke og klynke og jamre.

Det med bæredygtigheden er jo også interessant ud fra et miljømæssigt synspunkt, og her vil jeg finde et tredje – og jeg kan trøste med, at det bliver det sidste – citat fra erhvervsredegørelsen. Det er ganske interessant, når vi taler om omstillingen fra industrisamfundet til det post-industrielle samfund eller det teknologiske samfund, eller hvad vi nu skal kalde det, vi har i dag. Der står på side 3:

»Og de nye teknikker bruger mindre energi og forurenere mindre end gårdsdagens maskiner. Derfor er regeringens indsats for at styrke rammerne for omstilling og fornyelse i virksomhederne også et bidrag til et bedre miljø og til en større velfærd.«

Og det er jo faktisk noget af humlen i det hele. Vi er i den fantastisk heldige situation, at bruger vi økonomisk vækst rigtigt, er vi borte fra Romklubbens dystre profetier i 1980'erne. Det behøver ikke betyde større forurening, tværtimod. Det er en renere og mere miljørigtig teknologi, vi her er ved at prøve at indføre. Men der er selvfølgelig nogle menner, og dem skal jeg komme ind på afslutningsvis. Generelt en advarsel – ikke mindst til mig selv: Man skal passe på ikke at hvile på laurbærene. Man kan stikke sig, og det er heller ikke noget, der rækker ret langt. Der skal være en generel opmærksomhed, så man ikke tror, at alt er fint og velbevaret.

Der er tre præcise punkter, jeg vil nævne, og nogle af dem kommer vi også ind på i en debat i

næste uge her i Folketingssalen. Det ene har med iværksætterne at gøre. Vi skal på tirsdag debattere iværksætterrapporten. Vi må jo nok erkende, at der er ganske lang vej at gå endnu, og ved den lejlighed vil jeg være med til at debattere nogle ideer, som jeg mener, vi bliver nødt til at tage fat i.

Et af problemerne for iværksætterne er kapitalformidlingen, og det er også et mere generelt problem end som så specielt for de små og mellemstore virksomheder. Vi fik sidst på efteråret eller i begyndelsen af vinteren en rapport om kapitalformidling og om muligheden for at få fat i kapital i det danske erhvervsliv, og mens de store virksomheder ingen problemer har, men konsoliderer sig fint og godt og klogt, er der problemer i den anden ende af skalaen.

Det sidste, jeg vil nævne, er de administrative byrder, hvor vi jo vedtog en dagsorden i december, og hvor vi i forbindelse med finanslovforliget for 1996 nu har lagt en køreplan. Det er også et af de punkter, vi forhåbentlig får gjort has på.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Nu var der jo ikke så voldsomt mange standpunkter – i hvert fald ikke særstandpunkter – i det indlæg, vi netop hørte, når man ser på relationerne til det oplæg, som foreligger fra regeringens side. Men der var dog efter min opfattelse alligevel behov for at få uddybet et synspunkt, som hr. Bjørn Elmquist var inde på. Han var meget optaget af, at danske virksomheder kunne producere miljørigtigt, og det kan vi slet ikke være uenige i.

Men det, som jeg godt vil spørge hr. Bjørn Elmquist om, er: Hvordan ligger det med konkurrenceevnen? Er det noget, der optager Det Radikale Venstre? Den omstændighed, at Danmarks virksomheders konkurrenceevne ikke bare er stagnerende, men faktisk har udviklet sig negativt i forhold til alle de centrale lande i OECD-området og EU-området, er det ikke noget, som bekymrer Det Radikale Venstre?

Hvis det er tilfældet, kunne jeg godt tænke mig – også i relation til bemærkningerne om administration og administrative byrder – at spørge hr. Bjørn Elmquist, om han stadig har den opfattelse, at f.eks. de grønne afgifter var en god idé. Jeg tænker på det kæmpestore administrative apparat, man har sat i værk, og de kæmpestore administrative byrder for selv de mindste virksomheder, når det drejer sig om de grønne afgifter, for slet ikke at nævne de økono-

miske omkostninger og den forringelse af konkurrenceevnen, der er tale om. Jeg synes, det kunne være nyttigt, hvis hr. Bjørn Elmquist i disse dage og i disse uger ville bevæge sig lidt rundt hos nogle mindre virksomheder og måske vejlede dem lidt eller høre, hvordan de løser disse administrative problemer.

Og derfor vil jeg godt sige, at det er godt nok med de pæne ord; men når det drejer sig om det praktiske liv i hverdagen her i samfundet, må jeg indrømme, at så forstår jeg godt, at mange er bekymrede.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Jo, spørgsmålet om dansk konkurrenceevne optager bestemt mit parti og også mig personlig. Jeg føler ikke, at jeg kun færdes i osteklokken, som nogle kalder det herinde på Christiansborg, men at jeg bestemt kommer rundt.

Jeg synes, det vil være interessantere at analysere, hvad det er, der generelt fører til forringelsen af den danske konkurrenceevne. Der kan jo være nogle sektorer, hvor det tegner sig lidt anderledes, men generelt er det jo rigtigt, at der er sket en forringelse af den danske konkurrenceevne.

Jeg vil pege på tre specifikke ting i omkostningssituationen, som kan betyde noget, og som også betyder noget. Der er først valutaen, hvor den danske krone er stærk og faktisk er blevet opskrevet i forhold til en lang række valutaer – ikke bare over for den svenske, som er faldet voldsomt, men også over for andre landes. De eneste, vi egentlig ikke har opskrevet over for, er D-marken og schweizerfrancen og måske yenen. Så er der lønelementet, og endelig er der renteelementet, og det er sådan set de tre vigtigste elementer, jeg vil pege på.

Jeg tror ikke, hr. Svend Erik Hovmand ville ønske en svagere krone; det ønsker vi i hvert fald ikke i mit parti. Vi mener, der er så mange positive aspekter ved den stærke danske krone i disse år – først og fremmest, at inflationen holdes totalt i ave – som gør, at vi må fastholde den udvikling.

Lønnen er jo ikke noget, vi har indflydelse på her i Folketinget – jo, vi kan godt have det, men vi har altså valgt og synes, det er rigtigt, og det tror jeg også hr. Svend Erik Hovmand er enig i, at det må være overenskomstparterne, der klarer det ved forhandlingerne. Det skal ikke være Folketinget, der blander sig i det.

Lad mig sige generelt – og så kommer jeg til de grønne afgifter til allersidst – at i øjeblikket er det billigere at oprette arbejdspladser i Danmark end f.eks. i Tyskland og også i en lang række andre lande, fordi vi har valgt skattefinansiering af en del af vores udgifter, hvorimod de i andre lande bliver pålagt det, man kalder socialomkostninger. Og endelig vil vi ikke aflive de grønne afgifter. Vi mener, det er en rigtig beslutning.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Jeg vil gerne knytte et par kommentarer til spørgsmålet om Danmarks internationale konkurrenceevne, fordi jeg føler, det er blevet nødvendigt efter det sidste indlæg.

Den danske kronekurs er stærk, og det er godt, og det skal vi ikke lave om på. Det var den borgerlige regering, der lagde fastkurspolitikken, og den har vi haft megen glæde af, og den skal vi selvfølgelig fastholde. Ingen tvivl om det, ingen svinger i valsen.

Derudover kan vi konstatere, at vores erhvervsliv også er blevet presset på en anden måde, nemlig ved en hurtig dansk lønudvikling i forhold til vore internationale samarbejdspartnere. Specielt i 1995 har den danske lønudvikling været ret voldsom, så også på det område har erhvervslivet altså måttet se i øjnene, at det har fået hårdere vilkår og større omkostninger. Det, der står tilbage, er, at de to ting isoleret set presser dansk erhvervsliv meget.

Det tredje område, hvor man kan sige, at vi har en politisk mulighed for at påvirke tingene, er de mere direkte omkostninger som skat og de indirekte omkostninger som f.eks. afgifter, i det hele taget de politisk besluttede omkostninger, vi pålægger virksomhederne. Det er sund fornuft for os, at når både kronekursen og lønudviklingen går virksomhederne imod, skal vi politisk sørge for at holde igen med at lægge yderligere omkostninger på dansk erhvervsliv. Så må vi forsøge at gøre det modsatte, nemlig at fastholde muligheden for at konkurrere internationalt ved at lette omkostningstrykket på de danske virksomheder for at modvirke det tryk, der kommer fra de andre faktorer. Men det er nøjagtig det modsatte, regeringen har gjort, og det er det, vi undrer os såre over, fordi den internationale konkurrenceevne er og bliver en særdeles vigtig ting for vores fremtidige velfærd.

Og derfor må vi igen sige, at det er uforståeligt for os, hvorfor regeringen kan finde på at pålægge erhvervslivet stribevis af skatter og afgifter. Det startede med skattereformen med 2½ mia. kr. og efterfølgende med den ene yderligere omkostning efter den anden i de år, der siden er gået. Det er baggrunden for hele den snak om disse ting inklusive de grønne afgifter, som skal ses i en større sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg stillede hr. Bjørn Elmquist et spørgsmål om konkurrenceevnen, hvorefter hr. Bjørn Elmquist kom herop og havde et længere indlæg om valuta, løn, rente osv. Og det er jo fint nok: Den taktik kender vi alle sammen, nemlig at bruge taletiden på noget, vi dybest set er ret enige om. Men det, jeg spurgte hr. Bjørn Elmquist om, var, om ikke hr. Bjørn Elmquist og Det Radikale Venstre er bekymrede for, at regeringen lægger flere og flere byrder på danske virksomheder i form af skatter, afgifter og administrative besværligheder.

Selv om vi har talt meget om administrative lettelser, har vi jo eksempelvis med de grønne afgifter oplevet en dyne af administrativt besvær, som er lagt ud over selv de mindste virksomheder, rent bortset fra at der også er en økonomisk belastning ved disse grønne afgifter. Men det havde hr. Bjørn Elmquist kun én bemærkning tilovers for i sit svar her for et øjeblik siden: Han står bare fast på de grønne afgifter.

Og det er det problem, som jeg synes, hr. Bjørn Elmquist – om ikke for andres, så dog for tilhørernes skyld – burde uddybe lidt nærmere: Hvordan mener hr. Bjørn Elmquist, at vi kan skabe lige konkurrencemæssige vilkår for danske virksomheder i forhold til virksomhederne i det indre marked i øvrigt, når vi har nogle særbyrder for danske virksomheder, som de andre ikke kender noget til?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Hr. Svend Erik Hovmand og fru Pernille Sams har brugt megen tid på at fortælle Folketinget om alle de byrder, der bliver lagt på erhvervslivet, og om al den elendighed, det medfører for konkurrenceevnen.

Jeg kunne sådan set godt tænke mig at få bekræftet, om ikke det er sådan – det fremgår i hvert fald af nationalregnskabet, så jeg vil tro, vi

kan blive enige om, at de tal står til troende – at erhvervslivet i Danmark aldrig nogen sinde tidligere har tjent så mange penge som i øjeblikket. Aldrig nogen sinde – i hvert fald ikke i de år, jeg har læst statistik – er en så høj andel af de værdier, der skabes i samfundet, tilfaldet erhvervslivet som profit, og aldrig er en så lille andel blevet udbetalt som løn.

Og hvor er så problemerne henne for det erhvervsliv, som nu skal begrædes på den måde? Når man i den grad skovler penge ind, er problemet så ikke, at erhvervslivet ikke bruger pengene fornuftigt: ikke bruger dem til at udvikle produktionen, ikke bruger dem til at sætte gang i mere beskæftigelse? Er det ikke nærmere det, der er problemet, end en enkelt grøn afgift, der oven i købet er alt for lille?

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Lad mig sige til hr. Svend Erik Hovmand, at jeg synes, det var nødvendigt, at vi blev enige om, hvordan man analyserer et begreb som konkurrenceevne, og at jeg ikke bare tager fat på ét af elementerne, fordi det ville være en oversimplificering. Og så har vi jo nogle taletidsregler her, der gør, at for lige at få sagt lidt om de grønne afgifter måtte jeg nøjes med den ene bemærkning, så jeg vil da godt takke både hr. Svend Erik Hovmand og fru Pernille Sams for at give mig lejlighed til at komme op og fortsætte min prædiken, havde jeg nær sagt.

Men Det Radikale Venstre – ja, jeg er ikke den eneste, den betegnelse kan bruges på – står naturligvis fast på vores beslutninger og vores samarbejde om de grønne afgifter, og vi mener faktisk, det er noget, dansk erhvervsliv ikke bare kan leve med, men faktisk også burde være glad for.

Vi har en kommissionsudtalelse fra efteråret, en analyse af forskellige ting, der tilbageviser den megen kritik, der har været af de grønne afgifter, og jeg vil komme med et lille eksempel, som alle kan huske: I 1980'erne drøftede vi – og det gjorde vi også i 1970'erne – om vi skulle indføre atomkraft i Danmark. I stedet fastholdt vi kulraftværkerne, dansk teknologi blev voldsomt skrap til at udvikle filtre, og vi tjente mange penge på at kunne eksportere dem til resten af verden. Deri finder vi ét godt argument for, at vi ikke skal være bagtrop, men at det kan betale sig at være fortro, både i miljømæssig og i produktudviklingsmæssig henseende, og hvad teknologisk angår.

Og så er hele humlen ved de grønne afgifter jo, at de er adfærdsregulerende, og det får forhåbentlig såvel virksomheder som privatpersoner til at tænke sig om, når de gør det ene og det andet og det tredje. Det er et kendetegn for dansk industri, dansk erhvervsliv og forhåbentlig også for danskerne generelt, at man tænker sig om, før man kaster sig ud i disse ting, og så skal man nok klare sig både videnmæssigt og konkurrencemæssigt rundt omkring i landet.

Og så har hr. Frank Aaen jo helt ret: Der er masser af overskud i danske virksomheder.

Erhvervsministeren (Mimi Jakobsen):

Nu har hr. Bjørn Elmquist jo på udmærket vis svaret hr. Svend Erik Hovmand på spørgsmålet om konkurrenceevne, men jeg vil godt supplere med nogle få oplysninger, for vi behøver jo ikke at tale om det her, som om vi ikke ved noget om det. Det står jo faktisk med tal, skemaer, grafer og analyser i erhvervsredegørelsen, omkring side 270, hvor det bliver belyst, hvordan det ser ud med omkostningerne for danske virksomheder med udvalgte energiformer, hvad der er relevant for virksomhederne i de pågældende lande, og hvordan det ser ud med energiintensiteten – altså hvor megen energi man bruger pr. en eller anden produceret enhed.

Nu har vi jo talt om konkurrenceevnen før i tiden, hvor der ikke var nogen særlige grønne afgifter. Det hele viser, at danske virksomheder bestemt ikke lå i top, hvad angik energiomkostninger, og det er, fordi man skal se det under ét. Der er mange energiformer, der er mange slags omkostninger, som er lidt forskellige i de forskellige lande, afhængig af hvilke energiformer og hvilken produktion man har. Men der er ikke noget eklatant.

Det fremgår også af redegørelsen, at med de vedtagne grønne afgifter vil omkostningerne hertil stige de kommende år, og det er der redegjort for. Men der er også set på, hvilke lande der relativt set har de højeste energiomkostninger, og det har Japan, Italien, Tyskland, Danmark, Holland, UK osv. Og så ser man på, hvilke lande der udnytter energiressourcerne bedst, altså med et så lavt energiforbrug som muligt pr. produceret enhed. Jeg går ud fra, at vores fælles målsætning er, at jo mindre energi man bruger på at producere meget, desto bedre er det, og her ligger Danmark i den samme kreds af lande, hvilket beviser – som man siger i analysen – at der selvfølgelig er en sammenhæng imellem, hvor dyr energien er, og hvordan man forstår at indrette sig og spare på energien.

Nu er målsætningen om CO₂-udslippet jo ikke vokset op i Erhvervsministeriets have, og det har vi jo været igennem hundrede gange her i salen. Den målsætning blev fastlagt – hr. Svend Erik Hovmand smiler allerede, fordi han ved, hvad jeg vil sige – af den tidligere regering. Den har vi kylet i hovedet på hinanden mange gange, og så må man jo så gøre et eller andet ved det.

Hr. Svend Erik Hovmand spørger: Jamen kan hr. Bjørn Elmquist virkelig forsvare alt det bureaukrati, alle de administrative byrder, der nu er kommet ud af de grønne afgifter, sådan som de er indrettet? Og her må den anden del af mit svar altså blive: Ja, jeg er jo nok den, der i virkeligheden skal have tævene for de administrative byrder; jeg vil næsten sige, at hr. Bjørn Elmquist er frikendt.

Hvad var det, der skete? Jo, det første udspil fra embedsmandsgruppen gik ud på, at man smed en afgift ud over alt og alle, uanset hvad man brugte energien til – uanset om det var til rumopvarmning eller produktion eller et stål-valseværk eller et kontorlandskab. Det ville efter Erhvervsministeriets og min opfattelse få nogle meget voldsomme konsekvenser for energitunge virksomheder, og derfor nåede vi efterhånden til enighed i regeringen om en differentieret afgift. Det gjorde ikke det hele mindre bureaukratisk, det må vi indrømme. Ideen om, at man kunne indgå aftaler med virksomhederne i stedet for bare at pålægge dem den høje afgift, var heller ikke den oprindelige. Også det har vi arbejdet meget for i Erhvervsministeriet og i Dansk Industri, men det er heller ikke noget, der gør det hele mindre bureaukratisk, må vi erkende.

Så jeg må sige, at jeg er en af dem, man virkelig må laste for, at denne ordning blev mere bureaukratisk, end den kunne have været. Til gengæld har Erhvervsministeriets analyser vist, at vi totalt set undgik at belaste den danske konkurrenceevne med de grønne afgifter, og det var målet for mig og for Erhvervsministeriet og for vel nok alle. Vi skulle jo ikke lukke danske virksomheder på grund af grønne afgifter.

Derfor blev det mere bøvl administrativt, end det kunne have været, men til gengæld vil jeg vove at påstå – men det skal stå for min egen regning – at vi fik reddet et par tusinde arbejdspladser eller fem på den konto. Det må jeg altså påtage mig ansvaret for, så paradoksalt det end lyder, når jeg nu selv står og taler så meget om de administrative byrder. Men der er flere hen-

syn i ethvert samfund, og det er der også i denne sag. Miljøhensynet går sammen med erhvervspolitiske hensyn, og så må man en gang imellem tjene ind på gyngerne, hvad man har mistet på karrusellen.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Jeg føler, at jeg er nødt til at tage ordet efter hr. Frank Aaens salve heroppefra. Hr. Frank Aaen fik med al tydelighed demonstreret, at han i hvert fald stadig kan sin lektie fra de gamle kommunistiske lærebøger. For Enhedslisten står det stadig helt klart, at erhvervslivet er lig med profit og intet andet, og det fik vi demonstreret nu.

For os er erhvervslivet ikke et spørgsmål om profit. For os er erhvervslivet forudsætningen for vores velfærd, forudsætningen for job og for størst mulig velfærd for den danske befolkning. Og forudsætningen for at sikre velfærden i fremtiden er ikke mindst, at vores erhvervsliv både nu og i fremtiden har de bedst mulige vilkår i forhold til det erhvervsliv, der ligger rundt om os. Det er udgangspunktet for os i hele denne sag.

Problemet med den internationale konkurrenceevne – som hr. Frank Aaen her fik petitesegjort eller minimeret til at være et spørgsmål om profit, hvilket det i virkeligheden ikke har spor at gøre med – står med al ønskelig tydelighed også i regeringens egen erhvervsreddegørelse fra oktober. Ikke i novemberudgaven, men i oktoberudgaven står det helt klart, at fra det år, hvor Nyrupregeringen trådte til, er det gået nedad med dansk erhvervslivs konkurrenceevne, og eftersom vi mener, at erhvervslivet er det, der er med til at sikre os den velfærd og de positive goder, vi alle sammen nyder godt af, og at det også er erhvervslivet, der skal sikre det i fremtiden – for hvem i alverden skulle ellers – så tager vi dette her meget alvorligt og meget seriøst og vil også forsøge at påvirke regeringen til at tage det alvorligt.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg har tre bemærkninger:

Først til hr. Frank Aaen, som er meget optaget af, hvor meget erhvervslivet tjener netop nu eller tjente i går eller vil tjene til næste år: Om den problemstilling vil jeg sige én ting til hr. Frank Aaen: Jeg håber ikke, at det er forbigået

hr. Frank Aaens opmærksomhed, at Danmark er det land i Europa, hvor de færreste tør starte nye virksomheder. Det siger altså noget om erhvervsklimaet i dette samfund.

Den anden bemærkning er til hr. Bjørn Elmquist, som taler om de grønne afgifter, og hvorfor de blev indført, osv.: Jeg vil gerne gøre hr. Elmquist opmærksom på, at der var to klare forudsætninger, da man i sin tid diskuterede regeringens indførelse af de grønne afgifter – og jeg husker tydeligt, at både erhvervsministeren og skatteministeren var fremme med disse forudsætninger – nemlig at de samtidig skulle bidrage til lavere personskatter her i landet, og at andre lande stod på nippet til at gennemføre tilsvarende afgifter. Så det ville ikke forringe vores konkurrencesituation inden for det indre marked. Ingen af disse forudsætninger er opfyldt i dette øjeblik – ingen, tværtimod! – og derfor må man sige, at hr. Elmquists argumentation for et øjeblik siden bygger på sand.

Den sidste bemærkning er til ministeren: Jeg er glad for ministerens erkendelse af, at indførelsen af de grønne afgifter endte med administrativt bøvl. Det er da til at tage og føle på; det er da til at forstå. Det var et udsagn, som jeg tror alle mindre og mellemstore virksomheder, som har bøvl med de administrative problemer netop i disse uger, vil erkende. Der har ministeren for en gangs skyld ret: Det blev noget administrativt bøvl.

Så siger ministeren: Men det blev ikke så slemt, som det kunne have været, for vi fik lettet nogle økonomiske byrder for nogle, osv. Dertil vil jeg sige, at det jo svarer til, at en bilist, der kører igennem Strøget med 50 km i timen, siger: Men det lykkedes alligevel at undgå at ramme fru Hansen, for jeg svingede til venstre i sidste øjeblik!

Hvis man overhovedet ikke havde gennemført det projekt, ville man intet administrativt bøvl og ingen problemer have haft, heller ikke i relation til ligestillingen med de øvrige lande inden for det indre marked.

Erhvervsministeren (Mimi Jakobsen):

Nej, gid vi var sikre på det! Men så havde man heller ikke opfyldt den miljømålsætning, som hr. Svend Erik Hovmands egen regering fik – belemret os med, vil jeg ikke sige, men så i hvert fald stillet op som en målsætning, som et stort set samlet Folketing tilsluttede sig. Men sådan kan man jo se på det.

Men det er klart, at havde man lukket et eller andet antal virksomheder, havde de ikke fået administrativt bøvl. Det kan jeg bekræfte.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Det er bare til fru Pernille Sams: Jeg læste ikke op fra gamle lærebøger; det var ikke en lektie, jeg lirede af; jeg citerede fra nationalregnskabet, hvor der står, at man kalder det restindkomst. I alle andre lande kalder man det profit, men vi kan godt bruge ordet restindkomst – i dette tilfælde for erhvervslivet – eller efterbetaling af løn. Den har aldrig været så høj, som den er i øjeblikket.

Lige præcis Venstre og Det Konservative Folkeparti bekymrer sig jo normalt meget om erhvervslivets indtjening, og når det nu er gået så godt med den indtjening, kunne vi så ikke få et svar fra Venstre og De Konservative på, hvorfor det så ikke går bedre med beskæftigelsen? Hvorfor får virksomhederne ikke mere ud af det? Hvorfor puger de bare sammen og køber obligationer og lægger pengene i kassen i stedet for at bruge dem til noget fornuftigt? Det synes jeg da er det mest relevante spørgsmål at stille i den situation.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Det er til hr. Svend Erik Hovmands sidste udsagn, om, at der er færrest i Danmark, der starter ny virksomhed. Det er jo noget, vi skal drøfte på tirsdag. Jeg har også hæftet mig ved den oplysning i iværksætterrapporten, men det siger jo ikke noget om overskudssituationen, konsolideringstendenserne osv. i de store virksomheder og i det allerede etablerede erhvervsliv i Danmark. Det var det, jeg var inde på i mit indlæg: at kapitalformidlingen fejler et eller andet i vort land. Og med det stigende overskud, vi har, kunne det da være en god idé – og har det måske også handlet om i dag – at vi tager hul på en ny diskussion om overskudsdeling, en ny form for overskudsdeling, for så vil en del af de konkurrenceevnebetragtninger i forbindelse med lønudgifterne, som vi er inde på, komme til at tage sig helt anderledes ud, for så vil mange medarbejdere i mange virksomheder, hvor det går fremragende, begynde at interessere sig for at få andel i overskuddet og lade være med at stille store krav til lønudviklingen.

Så nævnte hr. Svend Erik Hovmand, at der var to forudsætninger for de grønne afgifter, som ikke var opfyldt. Om det med de lavere skatter vil jeg sige, at vi får en meget lang diskussion om skattetrykket i Danmark og udviklingen i skatterne og skattepolitik i det hele taget, hvis vi skal nå frem til noget, der bare minder om enighed om sandheden om dette. Om det med, at de andre lande ikke har indført grønne afgifter, vil jeg sige, at det kommer de til. Jeg er sikker på, at det er noget, der er forstående, og at presset for at få dem indført er øget, bl.a. fordi vi selv har indført dem i Danmark.

Annette Just (FP):

Jeg vil gerne starte med at sige tak til ministeren for, at vi nu har fået denne debat om erhvervsredegørelsen. Jeg synes, det er vigtigt at pointere, at vi skal prøve at få alle partier til at samarbejde om, hvordan vi gavner erhvervslivet bedst.

Der er selvfølgelig mange måder at gøre det på. Den sidste, som kom fra hr. Bjørn Elmquist, om, at vi jo bare kan indføre overskudsdeling, duer ikke; den tror jeg vi kan lægge væk. Den debat behøver vi forhåbentlig ikke at tage de første mange år. Jeg tror hverken, den vil gavne erhvervslivet, beskæftigelsen eller noget som helst andet, eller at den vil gavne de store internationale selskaber, for de vil trække al produktion ud af Danmark, og så kan vi andre stå tilbage med halvdelen af befolkningen som arbejdsløse.

Så meget sagt om overskudsdelingen, og jeg er glad for, at der ikke er flere, der har været inde på det punkt.

Jeg vil meget, meget hellere tale om regeringens og ministerens oplæg til, hvad vi skal gøre for at forbedre erhvervslivets muligheder.

Jeg er enig i, at vi skal give det gode muligheder og ordentlige vilkår, og at vi skal forenkle alle de tilskud, der er. Der er vi meget, meget enige i, hvad ministeren på regeringens vegne har fremlagt her. Forenkling er en af de fundamentale ting. Erhvervslivet kan ikke finde ud af dem. Der er ved at komme specialbutikker, er jeg lige ved at sige, til bare at finde rundt i alle de tilskudsordninger, der er, og det er selvfølgelig uldstændig vanvittigt.

Men der er også en anden ting, vi skal tænke på. For hvad er det egentlig talt, vi har gjort fra Folketingets side? Vi har lagt specielle ekstraskatter på. Hver gang der var noget, som fungerede bare rimeligt, fik det en ekstra tak oveni.

Og jeg tænker ikke kun på de grønne afgifter; jeg tænker også på alle de andre ekstraskatter.

Dér er vi nødt til at prøve at se en lille smule internationalt på tingene, og så er jeg da glad for, at erhvervsministeren, som jo kommer fra CD – og dermed kender jeg også hendes holdning til EU og det indre marked, håber jeg – siger, at det altså er vigtigt, at vi begynder at erkende, at vi er en del af EU.

Det eneste, jeg sådan set savnede i redegørelsen, er noget om, hvordan vi tilrettelægger dansk erhvervs politik, efter at vi nu har skrevet under på GATT-aftalen og fået en verdenshandelsaftale under WTO. Det er dér, vi skal lægge vægten. Vi er nødt til at give det danske erhvervsliv i hvert fald mindst de samme gode muligheder, som der er i resten af EU, men sandelig også på verdensplan.

Det nytter ikke noget, at vi er så forstokkede eller i så høj grad har skyklapper på, at vi lytter til, hvad den radikale ordfører sagde lige før, og laver ganske særlige regler for Danmark om, hvordan vi i Danmark skal gøre det ene og det andet, for så hellige er vi såmænd ikke i Danmark. Vi er kun et ganske lille land, og vi er nødt til at indrette os efter verdensproduktionen og verdenshandelen, og vi er afhængige af vores eksportmuligheder.

Det er meget, meget rigtigt, hvad der står i den redegørelse, som ministeren er kommet med, om, at vi må erkende, at der er nogen produktion, som vi sandsynligvis ikke vil blive ved med at have i Danmark, og at vi så vil købe de produkter udefra, men at der er anden produktion, hvor vi kan udnytte vores gode uddannelse og vores bedre teknik eller teknologi og derved få en større eksport eller forarbejdningsvirksomhed på de områder.

Det er utrolig vigtigt, at det er i den retning, vi kører, og derfor synes jeg også, det var vigtigt, at det blev sagt, at det offentlige og det private skal samarbejde, men – for så kommer det store men selvfølgelig – hvordan gør man det? Dér er det skræmmende at konstatere, at der i hvert fald er nogle i regeringen – så har jeg ikke sagt for meget – der råber meget højt op om, at det offentlige lige så godt kan overtage en del af produktionen.

Det er skræmmende at konstatere, at der står, at i Danmark har det offentlige en egenproduktion, der er dobbelt så stor som i resten af EU-landene, for det viser jo netop, at det offentlige ikke samarbejder med det private erhvervsliv og derved giver sin erfaring videre

og får bygget noget op – næh, det offentlige er begyndt på overtage! Det ved vi alle sammen, men derfor er jeg også glad for, at det rent faktisk står i erhvervsredegørelsen, og derfor tror og håber jeg på, at vi kan få gjort noget ved det.

Den eneste måde, vi kan få sat gang i hjulene på – det er et gammelt udtryk – få sat erhvervslivet virkelig i gang og få profit ud af det for at glæde i hvert fald Enhedslisten, er ved at få det over i det private erhvervsliv. Vi ved alle sammen, at hvis man producerer noget, hvor underskuddet er garanteret, er der intet incitament til at få det til at give overskud. Sagt på en anden måde: Når det offentlige står bag det, er der ikke blot tilnærmelsesvis det incitament til at lave et overskud, som der er, når det er i privat regi, hvor det er éns egne lommer, det går ud over.

Så det, jeg i virkeligheden står og siger, er, at der er utrolig meget i denne redegørelse, som vi kan være meget, meget enige i – ikke blot at tilskudsordningerne bliver forenklet, men også at de bliver skåret ned, således at de er til at overskue og vi måske kan få dem afviklet helt hen ad vejen. Det ville være det bedste.

Derved ville der nemlig også være mulighed for, at man kunne komme til at se på det, der er det virkelig essentielle: at få sat de direkte skatter ned, således at det danske lønpres ikke var så hårdt og den danske arbejdskraft dermed virkelig også var konkurrencedygtig. Hånden på hjertet – det er jo dér, det største problem er: at lønvægten Danmark er så tung, og det er på grund af skatterne. Det er såmænd ikke på grund af det, den enkelte får udbetalt, men på grund af de meget høje skatter, vi betaler.

Men vi skal også se på de administrative byrder. Kan de ikke forenkles? Jeg tror, erhvervsministeren vil være meget villig til at se positivt på, om de ikke kunne forenkles, og hvis hun skulle mangle nogle gode ideer, så garanterer jeg for, at vi hurtigt skal gøre vores for at hjælpe til.

Jeg er selvfølgelig glad for at konstatere, at regeringen går ind for, at der skal være vækst, for at det skal give beskæftigelse. Jeg håber, at jeg skal forstå det på den måde – som jeg sagde før – at det offentlige nu skal til at samarbejde med det private og derved give mulighed for, at det er det private, der vokser, og ikke det offentlige. Så tror jeg, vi er inde på det rette spor. Jeg tror også, vi er inde på det rette EU-initiativ, som vil komme efter den næste regeringskonference. Det ved jeg godt at vi skal diskutere ved en anden lejlighed.

Vi går meget ind for, at det er en god idé at få forskningen kanaliseret sådan, at den vil være til gavn for det private erhvervsliv og dermed også til gavn for de små og de mellemstore virksomheder, for der er ingen tvivl om, at de helt store virksomheder såmænd godt kan klare deres forskning selv – i hvert fald i større udstrækning – men det er netop de små og mellemstore, der har problemer.

Uddannelse har vi talt om så mange gange, og eksportindsatsen er alfa og omega.

Jeg vil slutte af med at sige, at det vigtigste, når vi taler om erhvervslivets muligheder, nok er, at vi konstaterer, erkender og arbejder ud fra, at vi er en del af EU og det indre marked. Det indre marked er blevet åbnet, og når man også i Italien får snøvlet sig færdig – hvilket man skulle have gjort for flere år siden – vil det blive et hjemmemarked på 370 millioner mennesker, og det skal vi være med til at give danske virksomheder mulighed for at udnytte. Det kan ikke nytte noget, at vi bliver ved med at have særregler og særavgifter her.

Vi skal selvfølgelig også nyde gavn af de aftaler, der er lavet i OECD, men primært af, hvad der kommer til at ligge i WTO, altså verdenshandelsaftalen. Det er dér, vores konkurrenceevne på verdensplan skal stå sin prøve. Det er kun derigennem og ved, at vi i Danmark sikrer, at vi ligger på samme niveau, vi kan være med til at sikre et overskud på Danmarks betalingsbalance, og det er faktisk væsentligt.

Frank Aaen (EL):

Redegørelsen tager udgangspunkt i de analyser, der blev foretaget af ressourcerådene i dansk erhvervsliv. Jeg synes, det var nogle meget gode og inspirerende analyser, der blev lavet i 1993-94, men jeg synes faktisk ikke, de bruges tilstrækkeligt i redegørelsen.

Analyserne understreger jo netop alle sammen de brede teknologimæssige sammenhænge, som viden, forskning og produktion udvikles i, og at det især – fremgår det af flere af dem – har været den offentlige sektor med dens forskellige initiativer og med dens forskellige former for produktion af velfærd, der har givet grobund for en række af styrkepositionerne i danske virksomheder. Det gælder inden for medico/sundhed, energi, miljø, kommunikation og serviceydelser og også på andre områder, men de nævnte er de vigtigste. På alle disse områder har det været en avanceret offentlig sektor, der har skabt grundlaget for produktio-

nen og grundlaget for virksomheder, som er førende på verdensplan.

Jeg mener, at det i virkeligheden er den vigtigste konstatering, der kan drages af ressourceområdeanalyserne, men jeg må jo sige, at jeg synes, det ser ud, som om regeringen har glemt denne konstatering. I hvert fald hører vi aldrig om, hvordan den offentlige sektor kan være med til at udvikle vidensgrundlaget for de ressourceområder, vi har. Der tales kun om, hvordan man kan udnytte den viden, der er, men der skal også være udvikling. Der skal jo ske noget nyt, for at vi fortsat kan trække også nye vigtige teknologier og ny vigtig produktion ud af den offentlige sektors efterspørgsel og forbrug.

Jeg vil godt citere fra ressourceområdeanalysen »Medico/sundhed«. Den understreger flere steder betydningen af et avanceret sundhedsvæsen. Der står f.eks., at det danske sundhedsvæsen i 1960'erne blev anset for meget avanceret, at det var her, vi havde en voldsom udvikling af vores sundhedsvæsen i Danmark, og at det netop var i den periode, mange danske virksomheder fik fodfæste inden for dette område.

Man skriver senere i samme analyse, at et avanceret sundhedsvæsen også er den bedste motivation for virksomheder til at etablere et samarbejde med sygehusene. Og så er der den beklagelige konstatering, at når det ikke rigtig fungerer sådan i dag, som det gjorde i 1960'erne, er det bl.a., fordi det danske sundhedsvæsen ikke længere kan påberåbe sig et generelt højt kvalitetsniveau.

Det er jo ikke alene et problem for vores sundhedsstandard og for vores velfærd, men faktisk også for udviklingen af produktionen, og den slags ting synes jeg sådan set vi burde bekymre os lidt mere om. Det, jeg har medtaget her, er fra én af analyserne. Der er eksempler af tilsvarende art i de andre.

Jeg synes, vi har brug for en diskussion om betydningen af at udvikle den offentlige sektor, give den midler til at udvikle sig og skabe efterspørgsel efter produkter, der også kan sætte gang i en udvikling i virksomhederne. Jeg synes, det er alt for begrænset, når vi kun taler om at udvikle ressourceområderne i form af det, jeg vil kalde traditionel erhvervs politik, hvad der kan gøres for virksomhederne. Det vil jeg også gerne være med til at diskutere, men det må ikke blive ved det.

Og selv om jeg er enig i betragtningerne om, at vi skal have et forbedret offentligt-privat samspil, må jeg også sige, at der efter min opfat-

telse er alt for meget privatisering i den diskussion, alt for meget fokusering på, at det hele skal flyttes over i den private sektor for at kunne nyttiggøres, og for lidt på, hvordan vi også sikrer de nødvendige betingelser for, at den offentlige sektor i sig selv kan udvikle sig. Det mener vi i høj grad at der er brug for en debat om.

I forlængelse af de korte bemærkninger, vi havde før, vil jeg også sige, at når man kommer med sådan en erhvervs politisk redegørelse, må der også en gang imellem være plads til kritik af erhvervslivet. Det er jo ikke sådan, at vi bare skal gøre alt, hvad vi kan – det er jo sådan set dagsordenen for erhvervslivet herinde, men vi hører jo aldrig nogen sinde nogen egentlig kritik af den indsats, *erhvervslivet* gør.

Dér vil jeg ikke gentage det, jeg har sagt, men når rammebetingelserne for det danske erhvervsliv altså er blevet så gode og det skovler penge hjem som aldrig før, er det i hvert fald rimelig interessant at diskutere, hvorfor for så alligevel skal høre om, at konkurrenceevnen er for dårlig, og vi ved alle sammen, at beskæftigelsen er for ringe, også den private.

I stedet for bare at blive ved med at sige, at vi skal forkæle erhvervslivet, må vi diskutere, hvorfor der ikke kommer mere ud af det. Og vi må diskutere andre måder at sikre beskæftigelsen på end ved bare at stole på det private erhvervsliv. Vi er nødt til i højere grad at diskutere offentlig produktion, hvis vi vil have gang i noget. Og vi må diskutere demokratisering af erhvervslivet, så de ansatte får større indflydelse, og så produktionen kan udvikles med større vægt på miljø og beskæftigelse. Der skal en diskussion i gang om grønne initiativer, om en udvidelse af velfærden og om at bruge dagpengene aktivt til at skabe rigtige job i stedet for bare at blive ved med at betale folk for ikke at lave noget. Der er brug for helt andre måder at tænke på end dem, erhvervsredegørelsen indeholder. Når det så er sagt, vil jeg også sige, at der faktisk er mange gode tanker og mange gode forarbejder, som jeg synes kunne bruges mere aktivt.

Så vil jeg sige noget om nogle af de konkrete forslag i redegørelsen. Dér vil jeg sige, at vi er meget skeptiske over for den meget store vægt, hjemmeservice tillægges som løsning på beskæftigelsesproblemet for kortuddannede, og at vi er meget betænkelige ved noget af den debat, der foregår i samfundet på det område, som f.eks. forleden dag, da vi kunne høre forfatteren Lise Nørgaard i tv sige, at det var for dår-

ligt, at der ikke var flere, der slæbte kufferter på hotellerne. Det var ligesom hendes vision om, hvordan vi kunne få nogle flere i arbejde. Desværre er det jo ikke kun hendes vision. Det er jo også det, vi hører, når de vise mænd træder frem og siger, at nu skal mindstelønnen ned for de kortuddannede, at de skal have lavere løn, for at flere kan komme i gang med et arbejde i servicesektoren.

Det er faktisk en meget skræmmende vision, der nogle gange kommer frem her i debatten, hvor samfundet skal deles op i et A-hold, der slider og pukler og ikke har tid til at gøre rent hjemme hos sig selv, og så et C-hold, der skal lave alt det grove – for en ussel løn, vel at mærke. Det er det, jeg vil kalde den amerikanske vision, at vi skal skabe en masse job, der er så elendigt lønnede, at man ikke kan leve af dem, selv om man måske oven i købet har dobbeltarbejde.

Når det så er sagt om denne vision på området – som vi skarpt afviser – vil jeg også sige, at det jo ikke er sådan, at vi ikke mener, at det kan være et reelt arbejde at gøre rent, og at det jo ikke er sådan, at vi ikke erkender, at der i dag foregår en masse sort arbejde inden for området. Og vi må jo sige, at det foregår under ualmindelig elendige vilkår. Sort arbejde er jo ikke bare skattesnyd; nej, sort arbejde er også den dårligst tænkelige form for ansættelse, for man har ikke nogen rettigheder.

Derfor kunne vi godt være med til at overveje, hvordan man sikrer ordnede forhold på området. Og vi vil gerne deltage i en diskussion om, hvordan man sikrer, at rengøringsarbejdet i hjemmene bliver rigtige job på ordentlige vilkår. Der vil vi stille en lang række betingelser op, hvis vi skal indgå i noget på det område. Vi mener, at det på lang sigt er en omlægning af skattesystemet, der skal gøre det muligt at sikre ordentlige vilkår også på dette arbejdsmarked. På kort sigt kan vi godt gå ind i en debat om nogle midlertidige ordninger.

Så vil jeg sige, at de ideer, der er om at fremme kommunikationen mellem forskningen og erhvervslivet, har vi sådan set ikke noget imod. Vi vil bare advare imod de tendenser, der har været til at lade både uddannelse og forskning blive styret meget stramt af erhvervslivets umiddelbare behov. Det vil være ødelæggende for forskningen og på lang sigt også ødelæggende for erhvervslivet.

Til sidst vil jeg tage fat i en bemærkning, fru Lissa Mathiasen kom med om coasterne: Vi er

fuldstændig enige i, at der skal mere gods over på coasterne. Det er godt for miljøet, og det er konkret erhvervspolitik. Og som vi ser det, er det ikke kun erhvervspolitik for coastererhvervet; det kan også være et bidrag til at hjælpe de mindre danske værfter.

Jeg sendte i sidste uge et åbent brev til erhvervsministeren med en opfordring om at iværksætte et coasterprojekt, der dels består af initiativer, der her og nu forbedrer coastererhvervets konkurrencedygtighed – der kan laves forskellige ting, der kan sættes i værk meget hurtigt – dels er et udviklingsprojekt, der omfatter udvikling af en ny, energirigtig, effektiv og fleksibel skibstype, som kunne laves i et samarbejde med f.eks. Svendborg Værft eller et af de andre mindre værfter, der har det dårligt i øjeblikket. På den måde tror jeg – og jeg håber på et positivt svar fra ministeren – vi også kan lave værftspolitik på en konstruktiv og miljørigtig måde og ikke bare med støtteordninger, men noget, der er lidt perspektiv i.

Sonja Albrink (CD):

Erhvervsministerens erhvervsredegørelse har på bare få år formået at gøre erhvervspolitikken både mere synlig og til genstand for en øget debat.

Samtidig med at erhvervspolitikken er blevet genstand for en øget debat, har regeringen selvfølgelig også selv rettet større opmærksomhed mod dette område og virkelig fået saneret og forbedret mange af reglerne på området, så virksomhederne og de selvstændige ikke skal bruge så mange kræfter på det, som vi på normalt sprog kalder regeljunglen.

Mange erhvervsfolk mener fortsat, at der bliver lagt alt for store administrative byrder på erhvervslivets skuldre. Og det skal da også være et signal til os om, at her skal vi meget nøje vurdere, om de love og bekendtgørelser, der kommer fra Folketinget og ministerierne, giver virksomhederne unødigt mange besværligheder. Der er derfor god grund til at støtte regeringens initiativer til at lette virksomhedernes administrative byrder.

Et af de helt centrale begreber i erhvervsredegørelsen er begrebet rammebetingelser. Det gentages gang på gang, at der skal gives virksomhederne gode rammebetingelser. Det dækker over et meget bredt spektrum af betingelser – strækkende fra gode fysiske pladsforhold og økonomiske og administrative betingelser til sikring af et godt arbejdsmiljø eller endnu bedre materielle betingelser.

Den stærke krone har gennem de seneste år været medvirkende til en forringelse af den danske konkurrenceevne. Problemet kan bl.a. løses eller i hvert fald gøres mindre gennem øget produktivitet eller gennem løntilbageholdenhed. Men det er så godt som umuligt at styre virksomhedernes produktivitet ad lovgivningsmæssig vej; derimod kan vi skabe rammerne for løntilbageholdenhed gennem skattelovene.

Skattereformens indfasning giver frem til 1998 et fald i indkomstbeskatningen for langt de fleste lønmodtagere, og muligheden for at holde lønudviklingen inden for rammerne af, hvad konkurrenceevnen kan bære, skulle derfor være til stede.

Men det er måske allerede tiden til at skue lidt længere ud i fremtiden for at se, om rammerne også er gode nok i årene fremover.

Som alle ved, var det ved forhandlingerne om de grønne afgifter en klar forudsætning, at danske virksomheders konkurrenceevne ikke måtte forringes. Derfor er det helt nødvendigt, at de grønne afgifter tages op til en fornyet vurdering eller et serviceeftersyn, når afgifterne har virket en tid. I forbindelse med den vurdering må vi så se, om der skal ændres på reglerne på nogle områder. Jeg kunne faktisk nævne et par områder, f.eks. gartnerierne og turisthvervene.

Danske virksomheder, der har etableret sig i udlandet, skal selvfølgelig kunne konkurrere på lige fod med udenlandske virksomheder på det samme marked. Det kan derfor ikke nytte noget, at virksomheder med hjemsted i Danmark bliver væsentligt hårdere beskattet end ikkedanske virksomheder, som tilbyder den samme ydelse. Det er det, vi må sikre gennem vore skatteregler.

Den modernisering af eksportkreditordningen, der arbejdes med, vil styrke danske virksomheders position på de internationale markeder. Særlig for de mindre, nylig etablerede eksportvirksomheder vil moderniseringen forhåbentlig gøre det mere attraktivt at søge at markedsføre sig uden for landets grænser.

I de få år, hjemmeserviceordningen har eksisteret, er der blevet skabt flere tusinde arbejdspladser inden for ordningens rammer. En stor del af de mennesker, som er beskæftiget under ordningen, kommer direkte fra ledighed. Ordningen er blevet meget vel modtaget i mange private hjem og har været en stor hjælp for mange ældre og andre, som ikke har været i stand til at lave lidt tungere arbejde i hjemmet. Skulle der betales den fulde pris for arbejdet, ville langt størstedelen af arbejdet aldrig blive

udført, og arbejdspladserne ville hermed gå tabt, eller også ville arbejdet blive udført sort.

Den tidsbegrænsede forsøgsperiode for hjemmeserviceordningen er ved at løbe ud. Hvis ikke mange tusinde arbejdspladser skal gå tabt, og hvis der ikke skal ske en forringelse af servicen for mange ældre, må det sikres, at hjemmeserviceordningen fortsætter. Gøres ordningen permanent, vil folk have større sikkerhed for at få en varig beskæftigelse under ordningen, og det må derfor forventes, at der vil komme mange flere arbejdspladser under en permanent hjemmeserviceordning, end det har været tilfældet under den 3-årige forsøgsordning. Det anslås, at der er helt oppe mod 50.000 arbejdspladser i den private servicesektor, og det ville da være tåbeligt, at vi ikke prøver at udnytte det potentiale.

Jeg mener ikke, at hverken samfund eller politikere kan være tjent med, at ordningen falder væk. Havde der været tale om en hvilken som helst anden arbejdsplads, hvor flere tusinde arbejdspladser stod på spil, ville de færreste vel være i tvivl om, at det offentlige måtte gå ind med en økonomisk støtte særlig til et projekt, som har klare samfundsgavnige aspekter, og som i de foregående år har vist sig at være levedygtigt.

Der tales så meget om iværksættere og laves store bestræbelser for at give plads til initiativtagere. Når vi så endelig har skabt nogle ordentlige rammer for iværksættere, som tilmed bliver brugt, er det da ingen god idé at standse projektet midt i fødslen.

Erhvervspolitikken bliver mere og mere det instrument, vi kan bruge til at skabe vækst og velfærd. De klassiske økonomiske instrumenter kan ikke bruges i samme omfang som tidligere, for de er bundet tæt sammen med de andre EU-landes økonomier. Andre steder i Europa ser vi erhvervspolitikens betydning. Lad mig f.eks. nævne, at i Norditalien er der en klart defineret erhvervspolitik, mens Syditalien ikke på samme måde har opsat rammer og retningslinjer for virksomhedernes udvikling. Denne forskel afspejler sig klart i udviklingen og levestandarden i de to områder. Derfor er det vigtigt, at vi har en velformuleret erhvervspolitik, og at vi politisk fastlægger målene for området, der er afgørende for velfærdssamfundet.

Jeg er enig i, at vi også må sikre virksomhederne gode rammebetingelser. Det er vigtigt, for det er det, vi alle sammen skal leve af. Erhvervsredøgørelsen sætter fokus på det område og

baner vejen for en frugtbar dialog mellem politikere og erhvervsfolk.

Lad mig slutte af med det, som to andre ordførere har nævnt, coastertrafikken eller det, som jeg på dansk kalder havets husmænd. Også fra CD's side skal det lyde i dag, at vi meget gerne vil være med til at tage et initiativ eller i hvert tilfælde imødekomme denne branche med dens økonomiske trængsler.

Erhvervsministeren (Mimi Jakobsen):

Må jeg for det første sige samtlige ordførere tak for en, synes jeg, meget god og konstruktiv debat, der naturligvis afspejler de forskelligheder, der er, men ikke mere, end at jeg virkelig synes, at det har været en debat, der bandt mere sammen, end den egentlig skilte.

Der er forskellige vurderinger af den offentlige sektors rolle i det her og af profit, ikkeprofit, vækst, ikkevækst osv., men alt i alt synes jeg, at debatten i dag afspejler, at Folketinget har en stor interesse i erhvervspolitikken, at den også samler mere, end den spreder, og at der reelt set er en bred opbakning bag en lang række af de initiativer, som jo ikke for første gang lægges frem i denne erhvervsreddegørelse, men som nu har karakteriseret de udspil, regeringen er kommet med i de sidste 3 års tid.

Det er også en svær debat, må jeg erkende, for så med det samme at begive mig ind i et af de der, synes jeg nok, sådan lidt sure opstød, der kom – det var den konservative ordfører, der sluttede af med en svada – om, at reddegørelsen var overfladisk og gik uden om de reelle problemer. Det mener jeg ikke er rimeligt; jeg mener, at det er en helt uretfærdig bedømmelse.

Men debatten er som sagt svær, for man står med en reddegørelse på 464 sider, som skal koges ned til 14 sider, og så må man jo prioritere: Skal man bruge de 14 sider ved at bruge én side på hvert kapitel og skrive, at i kapitel 1 står der noget om sådan og sådan og sådan, og det er meget vigtigt, for sådan og sådan og sådan. Kapitel 2 indeholder et synspunkt om sådan og sådan, og det er også meget, meget vigtigt, for sådan og sådan og sådan. Det bliver det i hvert fald hverken morsommere eller mere spændende af, og selvfølgelig ville det jo kræve – og det har også tydeligt vist sig at være tilfældet – at ordførerne havde baggrundsviden fra selve den store reddegørelse.

Men den er svær at få skrevet ned, og man kan vælge forskellige strategier. Det er da muligt, at jeg har valgt den forkerte, men jeg er i

hvert fald ansvarlig for, at vi har forsøgt at trække lange linjer op, og så er der noget, som ikke kommer med, uanset hvor vigtigt det er.

Der er mange ting, der ikke stod på de her 14 sider. Der stod såmænd heller ikke noget om lukkeloven, bovporte, medicinalindustrien eller meget andet godt. Det betyder jo ikke, at det ikke er dagligdags lovgivning, der er vigtig, eller at det er andre ressourceområder, der er vigtige.

Vi har nu forsøgt – det er også lidt svar til hr. Frank Aaen – at gå systematisk til værks med disse ressourceanalyser. Jeg er helt enig i, at det var et utrolig værdifuldt værktøj. De otte ressourceanalyser indeholdt ikke mindre end 232 forslag, mere generelt politiske, men også konkrete og ikke mindst inden for de områder, hr. Frank Aaen nævnte: viden, forskning, samarbejde offentlig/privat osv.

Jeg kan så lige som en indledning bare sige til det, at af disse 232 er der i alt gennemført 97, 35 er delvis gennemført, 43 behandles stadig, og så er der altså 51, der er afvist af forskellige grunde.

Det kan vi jo komme tilbage til en anden gang, men jeg vil gerne understrege, at de ressourceanalyser danner baggrund for et enormt arbejde, der pågår hele tiden på de berørte områder, og det er jo store områder, vi snakker om. Man vil måske ikke se det konkret på lovprogrammet hele tiden, men man vil kunne se f.eks. på finansloven, hvor der står nye forskningsinitiativer, ikke nødvendigvis på Erhvervsministeriets område, men på Forskningsministeriets eller Sundhedsministeriets eller Socialministeriets, alt sammen noget, der udspringer af efterarbejdet med ressourceanalyserne.

Men det kunne være spændende at gøre status på et tidspunkt, og det gør jeg meget gerne over for Erhvervsudvalget, for jeg er helt enig i betragtningen om, at de giver et godt værktøj, og da vi fik det værktøj, besluttede vi netop, at det ikke skulle ind på hylden som alle de andre rapporter. Et for et skulle forslagene gennemarbejdes og de bedste piller ud og noget selvfølgelig kasseres, fordi vi så ikke syntes, det var godt eller reelt nok, eller hvad vi nu kunne finde på; men det skulle gennemarbejdes, og det kan jeg forsikre for at det bliver.

Samarbejdet med den offentlige sektor, offentlig/privat samspil og alt det her er jo notorisk noget, der giver forskellige mere eller mindre ideologiske overtoner og undertoner.

Jeg vil gerne sige, hvordan jeg ser det, for nu at nævne et enkelt eksempel:

Vi må da kunne blive enige om, at det er krepert, hvis det er svenske, amerikanske eller tyske virksomheder, som skal begynde at sælge daginstitutioner, plejehjem, ældremodeller, sygehusmodeller eller alt muligt andet – som det danske samfund har brugt milliarder af kroner på under råben og skrigen og utilfredshed og alt mulig andet i årenes løb – og vi ikke ved at få opbygget nogle strategiske alliancer mellem offentlig viden og privat kunnen kan gå ud og sige: Her må Danmark da helt åbenbart kunne være et foregangsland med alle de penge, vi har brugt på at udvikle nogle systemer, som vi – for at sige det mildt – godt kan være bekendt i en international sammenhæng.

Selvfølge skal vi da være med et sted, hvor vi virkelig har produktudviklet og ved noget om tingene. Det ville da være tåbeligt at overlade det til alle mulige andre landes både offentlige myndigheder og private erhvervsliv at løbe med det, selv om der så i nogle tilfælde sker udliciteringer. Det er der så nogle, der ikke bryder sig om, og nogle ser kærligt på det, uanset hvordan det fungerer; jeg vælger at se meget pragmatisk på det.

Jeg vil gerne understrege begrebet strategiske alliancer. Der, hvor der er en fordel for både den offentlige organisation eller myndigheder, eller hvem det nu er, og de private ved at gå sammen og hver især gøre det, de er bedst til, og overlade det andet til de andre, er det, jeg forstår ved en strategisk alliance, og det synes jeg er en virkelig god idé.

Der har flere gange været refereret til en undersøgelse om det offentliges egenproduktion. Jeg har svært ved at forholde mig til den, da jeg ikke kender den, og det er selvfølgelig beklageligt og dybt flovt, at jeg ikke kender den, men det gør jeg altså ikke, men jeg skal nok gå hjem og slå den op. Jeg vil bare stilfærdigt gøre opmærksom på, at man skal være forsigtig med at sammenligne den danske offentlige sektors omfang med andre landes alene af den grund, og det ved vi jo alle fra vores børnelærdom, at der altså er flere daginstitutioner, plejehjem og offentlige institutioner i Danmark af mange grunde, bl.a. kvinders erhvervsfrekvens og alt det her, end der er i andre lande. Så lad os gå ned i den anden gang, jeg kan ikke kommentere den yderligere.

Så var der spørgsmålet om, hvordan vi så klarer os i forhold til andre lande. Fru Annette

Just efterlyste vel klare behovet for at se danske virksomheder inde i den verden, som de er i, nemlig den store verden, og ikke som et spørgsmål om, hvorvidt det nu er København eller det er Jylland, der har det største opsving. Det er i en lidt større sammenhæng ret uinteressant, men det er vigtigt at se det i lyset af globaliseringen med eller uden indre marked, med eller uden WTO. Globaliseringen er dette, at man nu, som det også bliver fremhævet i redogørelsen, kan se store virksomheder, der placerer deres edb-afdeling i Indien, deres produktion af ditten og datten i Malaysia, deres noget andet i Polen og noget tredje i Schweiz alt efter, hvor rammebetingelserne for den virksomheds produktion er bedst.

Det er vilkårene, og derfor tror jeg ikke, at man kan sige, at vi på hvert enkelt område skal matche de andre, for de er også så vidt forskellige – priserne for det ene er vidt forskellige fra noget andet – men vi skal generelt, når man ser sådan bredt hen over det hele, kunne konstatere, om rammebetingelserne er på lige vilkår, gerne lidt bedre i Danmark end i de lande, vi konkurrerer med.

Når man så hører erhvervslivets, jeg vil ikke sige beklagelser, men beklagende ord om det ene eller det andet, hører vi jo altid kun om dér, hvor vi ligger lidt ringere. Der er altså også fordele ved at være virksomhed i Danmark, ellers var de her heller ikke, for det bliver nemmere og nemmere at flytte virksomheder. Det hører vi selvfølgelig ikke så meget om, og vi skal også beskæftige os med, hvad der er af ulemper, og de ulemper må ikke trumfe fordelene, for så er vi meget ilde kørende, og så er der ingen af os, der om 10 år har det velfærdssamfund, som vi dybest set vel ønsker alle sammen.

Derfor er rammebetingelserne det væsentlige. Vi kan aldrig statsubsidiere os ud af den problemstilling. Nogle forsøger det, og i den situation er jeg meget enig i det, der blev sagt om, at vi skal være vagthunde. Der skal være den frie konkurrence, og det er rammebetingelserne, der er afgørende, og ikke, om vi kan give en million her eller tre millioner dér til en eller anden virksomhed for at prøve at holde den kørende så længe som muligt, hvorefter den efter al sandsynlighed vil gå ned alligevel. Behovet understreges netop af globalisering og internationalisering.

Det har også af den konservative ordfører – nu springer jeg lidt i det igen – været fremført, at situationen var så hårrejsende forfærdelig, og

at den var sådan meget alvorlig for dansk erhvervsliv. Vi skal ikke overhøre nogen af de ting, der bliver sagt af dansk erhvervsliv. Jeg har bare – og det nævnte hr. Bjørn Elmquist, jeg står meget gerne ved det – advaret imod det synspunkt på et tidspunkt, hvor man ikke kan se én side i en avis uden at læse succeshistorier fra dansk erhvervsliv: Nu går det godt. Nu er der øget vækst. Nu foretages der investeringer. Nu er der så og så mange procent, og danske virksomheder har den højeste rate i Europa med hensyn til deres forventninger til uddannelsesbehov, beskæftigelse osv. næste år.

Vi må bare ikke skabe en ligegyldighed om velmente og berettigede indvendinger, og det løber man altså en risiko for, hvis man ustandselig fremhæver, at nu er det hele lige ved at bryde sammen. Det er det ikke! Men vi skal være opmærksomme, og selvfølgelig ved enhver, at valutakursen er noget, der gør, at det er noget op ad bakke på nogle markeder. Som jeg plejer at sige: Regeringen ved det godt, vi forstår det så godt, vi er da ikke tonedøve. Vi er bare ubønhørlige, for vi rokker ikke ved det. Vi skal gøre alt, hvad vi kan for at have en så god optræden udadtil, så den danske krone fortsat er anerkendt og alle kan se, vi har styr på økonomien. Det er sandelig en fornem målsætning. Så skal vi selvfølgelig også være påpasselige på andre områder, og det er vi også.

Må jeg erindre fru Pernille Sams om, at denne regering altså var den første – og jeg ved, det var planlagt i den tidligere regerings tid – til at få lavet et cirkulære, som pålægger ethvert ministerium, hvor det overhovedet har nogen relevans, at vurdere de erhvervsøkonomiske konsekvenser af hvert eneste lovforslag, der fremsættes.

Det betyder ikke, at der ikke kan vedtages et lovforslag, der koster erhvervslivet noget. Men det betyder, at det indgår i regnestykket, at man er opmærksom på det, og så må man af og til overveje nogle lempelser, hvis man har belastet erhvervslivet for meget, for erhvervslivet lever i et samfund, lever i et rum, hvor der er forskellige hensyn, der skal vejes op mod hinanden, og det er hele tiden dilemmaet.

Dermed har jeg også sagt noget om bredden i erhvervspolitikken, som hr. Bjørn Elmquist fremhævede. Ganske rigtigt, noget af det vigtigste, jeg synes der er sket – og det skyldes jo ikke nogen regerings eller nogen persons indflydelse – er, at man ser erhvervspolitikken ikke bare som en gammeldags industripolitik, men ser

den bredt og inddrager den i et godt samarbejde i alle ministerier, der sidder og bøffer med en eller anden problemstilling, der vedrører erhvervslivet – og hvem gør ikke det nu om dage?

Der har været talt om tilskudsjunglen, og det har jeg fornemmet der var almindelig enighed om. Lad os nu prøve at få det kogt ned og få det gjort overskueligt. Jeg har ikke sagt, vil jeg sige til hr. Kjeld Rahbæk Møller, hvis han er her. Det er han ikke, det er også lige meget, jeg siger det alligevel. Jo, undskyld til SF's ordfører, han er her. Jeg har bestemt ikke sagt, at tilskudsordninger bare skal helt væk. Det være udtrykkeligt understreget. Vi har stadig tilskudsordninger i Erhvervsministeriet, og de syv, vi har tilbage ud af Gud ved hvor mange, tror jeg egentlig bliver der, og jeg vil også godt nævne, hvad det er for nogle. Det er også lidt et svar til hr. Frank Aaen, som netop efterlyste viden, forskning osv.

Det er sådan noget som centerkontrakter, hvor vi netop siger til de virksomheder, der har brug for at benytte offentlige forskningscentre, at de skal vide, at et forskningscenter kan stille med den allerhøjeste ekspertise og i givet fald hive forskere ind fra udlandet. Det får institutionen penge til, hvis der kommer en virksomhed og ønsker noget dér.

Det drejer sig om udviklingskontrakter, hvor det offentlige igen kan gå sammen med de private. Det offentlige skal ikke producere noget som helst, men skal stille viden, afprøvningsfaciliteter eller et eller andet til rådighed for virksomheden. Igen et fornuftigt samspil, som produktudvikler, men ikke tilskud, der binder penge i virksomhederne, hvis de gør noget, som de under alle omstændigheder burde gøre, nemlig produktudvikler, og hvis de ikke produktudvikler, har de ingen virksomhed om 5 år; så nemt er det.

Men vi vil gerne være de medspillere, der stiller den bedst mulige viden, forskningsresultater, forskere, eller hvad det kan være, til rådighed for virksomhederne, så de ved, at hvis de kommer til sådan en forskningsinstitution, så får de den behandling, som de kunne forvente, og den er i topkvalitet. Sådan nogle ting mener jeg stadig der skal gives tilskud til.

Jeg er også meget enig i, at eksporten stadig væk er nødvendig, og vi har faktisk fordoblet eksportstøtten netop i 1996 ud fra den betragtning, at netop når det går godt, netop når de har lidt blod på tanden rundt omkring, er det, den skal have, for det er meget dyrere og meget

mere besværligt at træde det i gang, når markerne ser sølle ud og virksomhederne har mistet humøret. Det er netop derfor, et tilskud på det rigtige tidspunkt kan være en god idé, men det er ikke det, vi skal redde erhvervspolitikken på; det er rammebetingelserne, der skal køre.

Så har der selvfølgelig været talt hjemmeservice. Jeg vil gerne sige, at hele spørgsmålet, om man nu kan lide fradrag eller tilskud, får vi såmænd rig anledning til at diskutere i de kommende måneder. Men mit perspektiv for hjemmeservice er, at det i en eller anden proces på længere sigt bliver rigtige, faste job – så faste som noget nu er – men altså rigtige, faste job på ordentlige arbejdsbetingelser og til en ordentlig løn, og det, jeg ikke fatter i diskussionen, er, at man kan synes, det er evigt yndigt og fint at gå ud og gøre togvogne rene om natten eller et stort lastrum i et tankskib, som kan eksplodere og alt muligt andet, men at gå ud og gøre rent i et privat hjem er dog fornedrende. Det fatter jeg ganske enkelt ikke. Der bliver forhåbentlig med tiden et fint arbejdsmarked med nogle ordentlige betingelser for folk, der måske ikke kan være så afsindig effektive, som man skal være andre steder, men stadig væk kan gøre god gavn hos pensionister eller travle børnefamilier, eller hvem der nu har brug for det.

Det er muligt, at løsningen på meget lang sigt kan ligge i skattesystemet, det skal jeg såmænd ikke helt afvise, men på mellemlang sigt skal det subsidieres under den ene eller den anden form, for der er ingen dansker, der vil betale 157 kr. i timen for at få gjort rent. Så kan de få det sort, og så tager de det sort. Skal vi konvertere det her til rigtige job og hvidt arbejde, skal det ligge nogenlunde på det prisniveau, som man kan få det til sort, for ellers bliver det hele ikke til noget. Det får vi rig anledning til at diskutere i de kommende måneder, og jeg skal ikke gå mere ind i det.

Jeg er meget glad for at høre den høje prioritet, som mange ordførere gav spørgsmålet om iværksættere. Jeg skal ikke gøre mere ud af det i dag, for vi kommer tilbage til det i næste uge, de administrative byrder kommer vi også senere tilbage til, men jeg må sige, at det er en lang og sej proces, og jeg håber meget, at alle de ordførere, der i dag har udtrykt sig varmt for temaet, også vil være med – og det tror jeg de vil – til at bakke initiativerne op og hjælpe til med at få dem gennemført, for det er ikke kun på Erhvervsministeriets område, det er på samtlige ministeriers område, at der trænges til politisk

bevågenhed, politiske spark bagi for at få givet noget grøde til det her. Det er utrolig svært at komme igennem, og det er utrolig vigtigt, at vi ikke bare taler om det, men at vi netop viser, når det gælder, at handling skal følge ordene, og jeg glæder mig over, at faktisk samtlige ordførere, tror jeg, var inde på temaet i dag.

Kommunerne og amterne har været nævnt, og jeg kan helt bekræfte, at der er en utrolig interesse rundt omkring i kommuner og amter for erhvervs politik. Vi mærker det, og det kommer vi også tilbage til i næste uge med den regionalpolitiske redegørelse, hvor kommuner, amter og regioner nu står i kø for at komme med i billedet på erhvervsknudepunkter og være med til at bære også de generelle linjer i erhvervs politikken igennem. De er meget mindede for det, og at der så også ligger en lille økonomisk gulerod i det, skader jo aldrig, men ikke desto mindre fornemmer jeg den samme interesse, som også hr. Elmquist nævnte.

Et særskilt problem om coastere blev rejst af flere ordførere, fru Sonja Albrink og hr. Aaen, og jeg vil gerne sige, det er et utrolig svært, deprimerende svært, problem at have med at gøre. Jeg er ganske enig i, at det er synd og skam med al den viden og dygtighed, der kan risikere at gå tabt, især for de mindre danske virksomheder, hvis vi ikke kan få noget sat i gang på det her område. Jeg er lige så overbevist om, at i løbet af ganske få år vil det vise sig, at det bliver en fornuftig transportform, miljømæssigt og dermed ressourcemæssigt økonomisk fornuftig, at få den gennemført på kortafstandsfarten. Vi har fået lavet en analyse i Erhvervsministeriet om det her, netop for at prøve at undersøge, om vi dog ikke kunne finde gode argumenter for at komme videre med den politik på det område, og i første omgang så det desværre ikke så positivt ud, men jeg tror, at tiden, som hr. Aaen sagde, arbejder for coastertrafikken, de mindre coastere, nye skibstyper, der med et rimelig lavt brændstofforbrug osv. kan bringe gods til og fra, også når man ser på både de miljømæssige og de økonomiske omkostninger ved benzin, diesel og alt det her. Jeg er helt enig i, at vi bør tale videre om mulighederne for det her så positivt, som vi overhovedet kan, men det er svært at finde ud af, og det var måske noget, partierne som sådan burde sætte sig sammen og drøfte ved lejlighed. Det gør jeg meget gerne.

Nu lyser alle lamper her, så jeg kan ikke rigtig nå videre, men jeg vil slutte af med at sige, at en del af de problemer, vi så ikke når at gå i dybden med i dag, kommer i løbet af året.

Må jeg ikke bare gøre en sidste bemærkning til hr. Kjeld Rahbæk Møller, som sagde, at regeringen nu havde fået kørt Københavns Fondsbørs ned ved ikke at få lavet en børsreform i tide. Nå, nå, nå, nå. Det er vist ikke helt rigtigt. Det er rigtigt, at Børsreformudvalget var rigtig længe om det. Det er også rigtigt, at vi tog sommeren over og først fik det vedtaget nu. Jeg tror, det er andre ting, der gør sig gældende, men håber da naturligvis ligesom hr. Kjeld Rahbæk Møller, at der nu kommer lidt mere gang i boksen derovre, for det kunne faktisk være til gavn for mangt og meget.

Jeg når ikke mere.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Der er et par ting, som jeg synes ikke skal stå helt alene i de bemærkninger, som ministeren gjorde for et øjeblik siden. Meget af det, som ministeren har sagt, kan vi som sagt være enige i, men der er et spørgsmål, som har optaget ganske meget af debatten, og det er spørgsmålet om den offentlige sektors størrelse.

Nu forstår jeg, at ministeren ikke kender Teknologisk Instituts undersøgelse af selvudførelsesgraden i det danske samfund sammenlignet med Tyskland, Holland, Storbritannien, og det kan sådan set også være det samme.

Men det afgørende her er lige præcis det, som ministeren selv peger på, nemlig at opgaverne skal løses dér, hvor de løses bedst.

Det er jo også det, der kendetegner moderne industripolitik. Altså hvor Ford i USA for en generation siden udførte 80 pct. af en bilproduktion inden for fabrikkens vægge og lagde 20 pct. ud, er det i dag stik modsat. Nu koncentrerer de sig om de 20 pct., som de er gode til, og lægger 80 pct. af produktionen ud til underleverandører.

Hvis den offentlige sektor i Danmark gjorde det samme, ville vi opleve, at skolen koncentrerer sig om undervisning og lod mindre håndværkere foretage reparation og vedligeholdelse, gartneren slå græsplænen osv.

Altså hvis den offentlige sektor i Danmark koncentrerer sig om det væsentlige, det, som den er sat til at løse, er jeg enig med ministeren i, at det ville være pragtfuldt. Så havde vi heller ikke haft den diskussion, som vi har i dag.

Til sidst bemærkningen om at klynke. Jeg er absolut enig i, at vi skal være positive over for de fremskridt, der sker, men der er én ting, som får mig til at klynke, og det er den omstændig-

hed, at der ikke er noget andet land i Europa ifølge ministerens seneste redegørelse, der kom i sidste uge, og som jeg er sikker på ministeren i hvert fald har bidt mærke i, hvor lysten til at starte egen virksomhed er så ringe, som tilfældet er i Danmark, og det siger altså noget om erhvervs klimaet her i landet.

Det får mig til at klynke, og jeg håber også, det får ministeren til det.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Der er mange ting, det var fristende at tage fat på her igen. Det skal jeg ikke gøre; nu skal debatten også have sin afslutning.

Men erhvervsministeren citerede mig næsten for at skulle stå for det synspunkt, at alt var ved at bryde sammen. Det var faktisk de ord, erhvervsministeren brugte, og det er da rigtigt, at overdrivelse fremmer forståelsen, men det ligger meget langt fra, hvad jeg sagde.

Altså på en vis overdrivelse ville jeg ikke have reageret, men med så stor en overdrivelse er jeg næsten nødt til at gå på talerstolen igen og sige endnu en gang, at jeg mener, at det på lang sigt er overordentlig vigtigt, hvordan vores internationale konkurrenceevne ligger.

Det kan undre mig lidt, at erhvervsministeren kommenterer sine egne oplysninger i erhvervsredegørelsen om den internationale konkurrenceevne og mine kommentarer om det samme ved en overdrivelse af mine synspunkter. Jeg synes, at det er en af de parametre, som man er nødt til at forholde sig til. Specielt hvis konkurrenceevnen 3 eller 4 år i træk eller længere begynder at blive negativ, er det dog en tendens, som man er nødt til at forholde sig til, og nu er det altså 3. år i træk, at regeringen har sørget for, at vi har haft en nedadgående international konkurrenceevne.

Det var det, jeg tillod mig at sige, og jeg føler, at det er meget væsentligt, at vi forholder os til det, når vi alle sammen har et ønske om at sikre det danske samfund langsigtet vækst, gode jobmuligheder i fremtiden og gode internationale muligheder for vores egne virksomheder.

Jeg kan i hvert fald ikke helt forstå, at erhvervsministeren blot affærdiger at kommentere konkurrenceevnen med henvisning til, at det jo ifølge aviserne går fint.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Der er et enkelt forvrøvlet element, som er gået igennem hele debatten – især hr. Svend Erik Hovmand har været flittig – og derfor synes jeg, jeg vil kommentere det.

Det er påstanden om, at den store offentlige sektor i Danmark skulle have noget at gøre med antallet af iværksættere. Det er rigtigt, at i Tyskland og Holland er der en tradition for, at børnehaver, plejehjem osv. ikke drives direkte af kommunen, men drives af private, selvejende institutioner for offentlige midler. Man kan diskutere, om det er godt. Der er noget udmærket i, at det er selvgroet osv., så det kan vi godt diskutere. Det er en interessant socialpolitisk diskussion, men den har intet at gøre med den offentlige sektors størrelse. Det er ganske enkelt en anden måde at organisere det på, og den har intet at gøre med antallet af iværksættere.

Så siger hr. Svend Erik Hovmand, som om det skulle hænge sammen, at lysten til at være iværksætter i Danmark er mindre end i noget andet land. Det ved jeg ikke hvor hr. Svend Erik Hovmand har fra.

Derimod er det rigtigt, at antallet af folk, der faktisk iværksætter, er mindst i Danmark. Det har SF ved efterhånden ganske mange debatter påpeget, og den store hæmsko for at være iværksætter i Danmark er, at det er sværere i Danmark end i noget andet land at skaffe egenkapital. De fleste lande har efterhånden udviklet ordninger, f.eks. den tyske Eigenkapitalhilfe, hvor man kan få offentlige lån lavt forrentet i begyndelsen og med en lang afdragsfri periode som en del af finansieringen.

Den slags ordninger har de borgerlige partier konsekvent afvist at indføre i Danmark, og det er det, at det er så svært at skaffe kapital til at iværksætte for, der er hovedårsagen til, at vi har en katastrofalt lav iværksættelse i Danmark.

Det kunne være ønskeligt, hvis de borgerlige partier – som nu har erkendt problemet; det er da godt – også ville være med til løse det i stedet for bare at tale for, at vi skal have flere selvejende børnehaver. Det skal vi måske have, men det er jo en helt anden diskussion.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Det er erhvervsministerens hjertebarn, hjemmesideordningen, der kalder mig herop.

Det bliver nævnt, at det er fint at gøre rent i tog og skibe eller i erhvervslivet som sådan.

Men det er jo ikke så mærkeligt, når man tænker på, at det er før skat, og at momsen er fradragsberettiget. Hvis det er i den private sektor, er det efter skat og med moms. Der er en meget, meget stor forskel. Lad os tage et eksempel, f.eks. et ægtepar, hvor både mand og kone er smede. Hvis de måtte tage en medhjælper i huset med fradrag eller uden moms, så tror jeg, hjertebarnet ville blomstre.

Når man kommer rundt i landet og snakker om erhvervslivet, bliver man af og til fortalt, at de unge mennesker efterhånden er blevet så kloge, at de ikke vil iværksætte mere, for de ved jo, at pr. tradition skal 75 pct. af dem holde op, inden der er gået fem år. Det er blevet så vanskeligt og så hårdt, at man næsten er sikker på, at det skal kuldsejle.

Erhvervsministeren (Mimi Jakobsen):

Hr. Svend Erik Hovmand klynker over iværksætterne. Det håber jeg ikke er den eneste indsats fra hr. Svend Erik Hovmands side. Det tror jeg heller ikke det er.

Skal vi ikke være enige om, at det vil vi ikke, men at vi tager en debat som optakt til forhandlinger mellem Folketingets partier. Den debat finder sted i næste uge på baggrund af rapporter, og hvad partierne i øvrigt synes, og så bruger vi foråret til at prøve at få hæftet os fast i det problem, som vi er enige om alvoren af. Det vil jeg gerne understrege.

Jeg vil ikke klynke over det, men jeg vil søreme godt slå ørene ud og sige: Hvad kan vi gøre for, at det ændrer sig gradvis over nogle år? For det er jo ikke noget, man bare lige gør. Men jeg tror, der er mange ting, vi kan finde ud af i fællesskab; det var alene valget af ordet klynkeri, som jeg i øvrigt så mener blev opfattet i den ånd, det blev sagt.

Så må jeg sige til fru Pernille Sams: Ja, ja, ja, ja, det kan godt være, det var overdrevet lidt. Jeg tror nu slet ikke, det var fru Pernille Sams, jeg citerede, men nogle af erhvervsorganisationerne, der af og til gav indtryk af, at nu var det ved at bryde sammen. Men lad os ikke skændes om det. Det kan da være, den fik lidt rigeligt.

Men jeg svarede nu altså også på, at noget af det, vi selvfølgelig skal passe på, er det med omkostningerne, og jeg nævnte den bekendtgørelse, der er blevet udstedt i denne regerings tid, som var forberedt af den tidligere regering, og som faktisk gør, at der rundt omkring bliver en øget opmærksomhed om, at det dér med bare at få et problem løst ved at lade erhvervslivet beta-

le er altså noget, man skal være meget påpasselig med. Og det skal man selvfølgelig navnlig i perioder, hvor konkurrenceevnen ikke ser for lys ud. Ganske enig.

Men der er jo et andet aspekt i det også – nu skal jeg jo ikke starte den store nye diskussion igen – men det, erhvervsredegørelsen lægger meget vægt på og har gjort i alle årene, er jo netop også, som hr. Hovmand i øvrigt var inde på det allerførst: Hvad er det for nogle job, vi skal leve af fremover, om 5-10 år?

Hvis jeg bare må nævne ét eksempel. Det har jo vakt almindelig mistrøstighed, hvad jeg godt forstår, at tog man til byerne Herning og Ikast, gik det gevaldigt ned ad bakke for tekstilindustrien med hensyn til at sy ting. Der sivede syersker ud, de blev fyret i en lind strøm, og beskæftigelsen faldt. Det var den type job, som vi åbenbart ikke længere skal have i Danmark.

Men det, der nu er ved at ske, er jo ganske spændende, for det er, at der bliver udlært masser af nye, unge mennesker i tekstilindustrien, men de bliver udlært til noget helt andet end at sy. De skal ikke længere sidde og få dårlige skuldre og dårlige rygge og dårlige arme af at sy. De skal designe, de skal bruge de dér udviklede edb-systemer og alt muligt andet. Og det er jo ikke, når man ser – o.k. – lidt kynisk på det, Jordens dårligste jobskifte, når man har været den pinagtige proces igennem. Vi får job, som giver bedre værditilvækst, større værditilvækst, bedre job for dem, der udfører dem. Og så må vi erkende, at vi ikke kan konkurrere med polske syersker, der kan sy til en tyvendedel i hvert fald i en rum tid fremover. Men vi kan noget andet, og det var også det, fru Annette Just var inde på.

Det har også noget at gøre med, hvordan vi klarer os i konkurrencen, at man ved dygtig omstilling, som man har set det i tekstilerhvervene, faktisk kan finde de områder, store eller små nicher, hvor Danmark fortsat har noget at byde på også ud i fremtiden. Det hører også med i vurderingen af det her.

Og så lige til sidst til hr. Jens Kirk om hjemmeservice. Jeg vil bare sige: Gå nu ud til de samme mennesker, en almindelig familie, som vi vel gerne vil tilgodese med det her, og præsenter dem for, at i stedet for at betale 229 kr. for fire timers hjemmeservice, som det er i dag, så skal de nu betale 600 kr. hver fredag eller hver tirsdag for fire timers hjemmeservice. Jeg tror, der er mange, der vil stå af, for jeg tror ikke, de har 600 kr. på deres husholdningsbudget. Derud-

over skal de så gemme kvitteringerne i 52 uger, hvilket for nogle af os ville være et uoverskueligt problem, men det er en anden side af sagen.

Men med hensyn til selve det økonomiske: Jeg tror ikke på, at sygeplejersken og LO'eren går ud og bruger 600 kr. hver fredag, uanset at de måske kan få nedsat deres beskatning med et ganske lille beløb, når det kommer til stykket. Jeg tror ikke, husholdningsbudgetterne er til det, og derfor tror jeg, at lige på det her område – og jeg har ingen modstand mod fradragsordninger; hr. Kirk vil sikkert vide, at CD i 20 år har fremsat forslag om fradrag for vedligeholdelse og forbedring af huse, og hvad ved jeg – men på det her område er det dybt upraktisk. Vi skal ikke have diskussionen i dag, men jeg appellerer bare om, at man prøver at forholde sig pragmatisk til det og sige: Jamen hvad vil folk? Vil de betale 600 kr., når de kan få det sort for 200 kr.? Jeg tvivler.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Nu har vi efterhånden hørt den med de 600 kr. så mange gange, at det er nødvendigt for mig at sige, at så problemfyldt er verden jo altså heldigvis ikke.

Det, det handler om, er jo, at man går hen til sit skattekontor, og så får man ændret sin forskudsregistrering. Dermed er man faktisk ikke stillet ringere – tværtimod. Den ordening, vi lægger op til, er jo en meget mere fleksibel ordening end den, som kører nu, og som ikke engang regeringspartierne er enige i. Jeg så f.eks. forleden dag hr. Dyrland, arbejdsmarkedsordfører i Socialdemokratiet, skrive en lang artikel vendt imod den ordening, som ministeren er så optaget af.

Det, der bringer mig herop, er imidlertid ministerens bemærkninger om omstilling og syersker. Jeg er fuldstændig enig. Jeg synes, det er flot, at man kan gøre det, og jeg er helt enig i ministerens bemærkninger om, at lige præcis den type af aktivitet bør vi i fællesskab kunne arbejde for her i huset, for vi står over for en megakonkurrencesituation eksempelvis i forhold til Fjernøsten, men også i forhold til de nye østeuropæiske lande.

Så til allersidst en bemærkning til hr. Rahbæk Møller. Jamen altså, det kan da godt være, hr. Rahbæk Møller mener, at det alene er et spørgsmål om offentlig eller privat børnepasning; men det er det altså ikke. Det er også et spørgsmål

om vedligeholdelse af bygninger, græsslåning, madlavning, altså en masse forskellige job, hvor det offentlige tager brødet ud af munden på de mindre virksomheder, som kunne have været beskæftiget med masser af disse job.

Det er helt i modstrid med moderne virksomhedsledelse, der jo netop bygger på, som ministeren var inde på, at man skal koncentrere sig om det, man er god til, og overlade resten til andre. Hvis den offentlige sektor i Danmark gjorde det, ville vi overhovedet ikke have det store problem, som efter min opfattelse er et af de allervigtigste i det danske samfund, når vi taler om erhvervs politik, nemlig at der er for få, der starter for sig selv.

Det er ikke et spørgsmål om lysten; det er jeg enig i. Jeg tror faktisk, der er ganske mange, der har lyst til det, men de tør ikke. Jeg klynker ikke over iværksætterne; ministeren og jeg er fuldstændig enige om, at det er ikke det, det handler om, men jeg klynker over, at vi er i en situation, hvor man ikke tør, og det har noget at gøre med de generelle rammebetingelser her i samfundet, med de byrder, vi lægger på erhvervs livet, og de vilkår, man i øvrigt stiller det over for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 109: Forslag til lov om støtte til jordbrugets strukturudvikling og til økologisk jordbrug m.v. Af landbrugs- og fiskeriministeren (Henrik Dam Kristensen). (Fremsat 6/12 95).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Peter Christensen (S):

Lovforslaget giver en forenkling i forhold til gældende lov. Loven har været ændret adskillige gange og er blevet uoverskuelig. Visse støtteordninger er ophørt eller overført til anden ressort.

Bestemmelserne om de enkelte ordninger foreslås udformet som bemyndigelsesbestem-

melser. Derved undgås lovændringer, der mere hensigtsmæssigt kan reguleres ved bekendtgørelser.

Det er ikke nogen hemmelighed, at ledsageforanstaltningerne miljømæssigt ikke har virket efter hensigten. Der er ingen tvivl om, at de lidt stive regler angående støtteordninger har været stærkt medvirkende til, at det ikke blev den succes, man havde tænkt sig.

Lovforslaget løser også et af de problemer, som er blevet rejst, nemlig at revisorer skulle have en supplerende jordbrugsmæssig uddannelse. Efter revisorerens og Konkurrencerådets opfattelse har dette krav skadet konkurrencen. Denne bestemmelse ophæves nu. Herefter vil landøkonomiske konsulenter, revisorer og personer med anden relevant uddannelse kunne godkendes som sagkyndige til at bistå ved udarbejdelse af ansøgning m.v. Det er dog fortsat en betingelse, at den pågældende har erfaring med rådgivning af jordbrugere.

I Socialdemokratiet ser vi lovforslaget som et skridt i den rigtige retning i bestræbelserne på et forbedret miljø i jordbruget, og vi kan derfor støtte forslaget.

Peter Hansen-Nord (V):

Lovforslag nr. L 109, som vi skal behandle her, er jo, som rigtigt sagt af den tidligere taler, en sammenskrivning af en række områder, seks for at være helt nøjagtig, i én lov, og som ministeren selv skriver i sin fremsættelse, skulle det være for at få mere overskuelighed i administrationen af disse ordninger, og også fordi man ønsker en forenkling.

Det er jo i sig selv prisværdigt nok. Det er udmærket. Det er en god målsætning, som ofte efterlyses her i Folketinget, også af Venstre. Og så er der landbrugsministerens beroligende forsikringer om, at det for nærværende ikke er hensigten at ændre på kriterierne og forudsætningerne for opnåelse af tilskud.

»For nærværende«, siger ministeren, og så må jeg spørge: Hvad betyder det? Jeg opfatter loven, som den er bygget op, som én lang bemyndigelse til ministeren. Så vidt jeg kan finde ud af det, er der bare i dette lovforslag omkring 50 bemyndigelser, som ministeren har taget hjem til sig selv, uden at man i øvrigt har nogle intentioner om hverken at orientere eller bringe Folketingets Landbrugsudvalg med i eventuelle ændringer, som ministeren måtte foreslå om et halvt eller et helt år.